

PERIODICALS

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 08-02-17

ŠIAME NUMERYJE:

Kauno muziejininkai domisi
Laisvės varpu – 3 psl.

Energingas gyvenimas lėmė
pažinti išskirtinius žmones – 6 psl.

DRAUGAS

Mano laikraštis
nuolatinis,
patikimas,
mus rišantis.

Iki valstybės atkūrimo jubiliejaus liko 196 dienos

Mirga Gražinytė-Tyla dirigavo Lietuvoje

Pasaulyje išgarsėjusi jaunosios kartos lietuvių dirigentė Mirga Gražinytė-Tyla pasirodė gimtajame Vilniuje – liepos 29 dieną Vilniaus universiteto Didžiajame kieme ji dirigavo Joseph Haydn oratoriją „Pasaulio sutvėrimas“.

M. Gražinytės-Tylos koncertiniai maršrutai driekiasi per daugybę šalių, o scenarijus nekinta – kiekvienas pasirodymas priverčia aikčioti iš nuostabos ir sukelia audringus plojimus.

Susižavėjimą M. Gražinytė-Tyla reiškia ir garsiausi pasaulio orkestrai, ir klausytojai, ir muzikos kritikai, išskirdami neįtikėtinai stiprios energetikos, ekspresijos, intelekto, vaizduotės bei žavesio derinį vienoje asmenybėje.

– 3 psl.

Gedimino Savickio nuotr.

Laima Vincė pristatė naują romaną

Rašytoja Laima Vincė daug metų gyveno bei kūrė mažoje Peaks Island saloje, Maine valstijoje.

JOVITA BELIAK-ANTANAVIČIENĖ

Lietuvė rašytoja Laima Vincė (Sruoginis) liepos 22 d. galerijoje „Rendall Fine Art“ Wiscasset mieste, Maine valstijoje, pristatė savo meno darbų parodą bei skaitė ištraukas iš savo naujos knygos „This is Not My Sky“. Paroda šioje galerijoje veiks

iki rugpjūčio 12 d. Beje, pavasarį su šia knyga susipažinti jau turėjo progos ir New Yorko lietuviai – Lietuvos generaliniame konsulate autorė skaitė knygos ištraukas ir dalyvavo diskusijoje. Knyga „This is Not My Sky“ yra parašyta anglų kalba, tačiau kitų metų pavasarį „Alma Littera“ leidykla Vilniuje išleis lietuvišką knygos variantą.

– 4 psl.

Klysti yra žmogiška, atleisti – dieviška – William Shakespeare

JAV prezidento Donald Trump manieros nėra patrauklios. Mes linkę įsivaizduoti, jog stipriausios Pasaulyje šalies vadovas privalėtų elgtis kaip aristokratas, džentelmenas, intelektualas. Pavyzdžiui, rečiau rašyti dviprasmiškas žinutes socialiniuose tinkluose, mažiau skeryčiotis prieš televizijos kameras. Manome, kad jis bent jau neturėtų stumdyti mažesniųjų šalių vadovų oficialių priėmimų metu ar laidyti viešų užgaulių replikų moterims.

Bet kaip sako Seimo narys Laurynas Kasčiūnas, Lietuvai kur kas svarbiau ne Trump manieros, o konkretūs jo darbai. Jei žiūrėsime, ką Trump nuveikė stiprindamas Baltijos šalių gynybą, būsime priversti pripažinti, kad jis prano ko didžiausius mūsų lūkesčius. Viešėdamas Lenkijoje konkrečiai pareiškė, kad Amerika lieka ištikima 5-ajam NATO straipsniui. Išbarė Vakarų Europą, kodėl ši per mažai skiria lėšų karinėms reikmėms. Dar prisiminkime, kad būtent jis liepė bombarduoti rusų kontroliuojamą aerodromą Sirijoje, parodydamas, kad tiek Damasko diktatorius, tiek jo sąjungininkas Kremliuje peržengė visas leistinas raudonąsias linijas (ankstesniojo JAV prezidento Barack Obama manieros buvo nepriekaištingos, tačiau jis nedrįso iššauti nė vieno šūvio).

Dar pridėkime sugriežtintas ekonomines sankcijas Rusijai, aukštų JAV pareigūnų vizitus į Lietuvą, pačios Amerikos sprendimus skirti daugiau lėšų gynybiniams poreikiams, Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje pagausėjusius amerikiečių karių kontingentus, Washingtono planus padėti Europai atsikratyti priklausomybės nuo rusiškų dujų ir naftos, ir turėsime Baltijos šalims idealų JAV prezidentą.

Taip, politologas Marius Laurinavičius, višalaikį taręs Trump prielankumu Kremlui, lieka ištikimas savo nuostatoms. Esą Trump šiandien bando nubauti kaimynines šalis puldinėjančią Rusiją ne todėl, kad taip reikia, o tik dėl to, kad taip priverstas elgtis. Mat nuo pat rinkiminės kampanijos pradžios jį lydėjo nepalankūs pranešimai, esą Rusijos programišiai aktyviai kišasi į JAV prezidento rinkimų kovas trokšdami išstumti Hillary Clinton ir padėti jos konkurentui. Pažymėtina ir tai, kad viešojoje erdvėje mirgėte mirga pranešimų, girdi, Kremlius turi Trump kompromituojančios medžiagos, todėl jis elgsis taip, kaip lieps Rusijos diktatorius Vladimiras Putinas... Taigi, jis baudžia Rusiją ne nuoširdžiai, o norėdamas įrodyti, jog nėra Putino „pastumdėlis“. Rusija esą baudžiama ir todėl, kad Trump taip elgtis verčia Kongreso narių bei senatorių nusiteikimai.

Kas gali žinoti, kas dedasi naujojo JAV vadovo galvoje. Gal jis, sulaukęs palankios akimirkos, vis tik šunybę iškrės? Juk konkrečių atsakymų dėl Amerikos prezidentą kompromituojančių dokumentų egzistavimo neturime. Tad neatmestina versija, kad Kremlius specialiai pamėtėjo dezinformacijos apie neva Trump silpnąsias puses. Todėl būkime budrūs, atsargūs. Neskubėkime švesti pergalės.

Ir vis dėlto šiandien turime akivaizdžiai palankią situaciją. Galingiausios pasaulio valstybės vadovas elgiasi taip, kad Baltijos šalys nebijotų Rusijos agresijos. Kad bent šiuo metu Putinas labai nepatenkintas Trump elgesiu, išduoda Kremliaus diktatoriaus įsakymas Rusijoje ženkliai sumažinti reziduojančių JAV diplomatų gretas. Putinas jau sunkiai tramdo pyktį. Jis priverstas viešai pripažinti, jog tarptautinių santykių atšilimo tarp JAV ir Rusijos artimiausiu metu nebus.

Ir vėl renkuosi Ameriką

GINTARAS VISOCKAS

JAV Prezidento elgesys palankus Lietuvai dar ir todėl, kad Amerika siekia Europos Sąjungą (ES) priversti dujas ir naftą pirkti būtent iš jos, o ne iš Rusijos. Iki šiol Vokietija, Prancūzija nusikalstamai flirtavo su Maskva, apeidamos Baltijos šalių interesus. Vilnius, Ryga ir Talinas prašyte prašė, maldaute maldavo, kad Vokietijos valdžia nepritartų jokiems „Nord Stream“ projektams Baltijos jūroje. Bet Berlynas ir Paryžius nuspjovė į mūsų teisėtus prašymus.

Atvirai kalbant, Vokietija su Prancūzija išdavė ES vienybės principą – susidėjo su labai bloga kompanija. Jei tik ES būtų tikrai demokratiškas, tikrai principingas politinis-ekonominis darinys, Strasbūras ir Briuselis privalėjo bausti Vokietiją milijardinėmis baudomis už jokiomis aplinkybėmis nepateisinamą flirtavimą su teroristiškai, banditiškai besielgiančia Rusija. Jei ir tai nepadėtų, tada iš Berlyno derėtų atimti teisę balsuoti... Šitaip sakau ne todėl, kad nesuvokčiau realybės (ES – tai pirmiausia Vokietija), o todėl, kad priminčiau, kaip ES valstybių santykiai turėtų klostytis idealiu atveju.

Seimo narys Žygimantas Pavilionis teisingai išpėdamas, kad Lietuva anksčiau ar vėliau bus priversta rinktis – JAV ar Vokietija. Žinoma, svarstyti čia

nėra ko – jei lietuviai neprarado sveiko proto, jie rinksis Ameriką. Jei kas nors mus apgins nuo Rusijos agresijos, tai tik Washingtonas. Vokietija net ir norėdama to nepajėgtų padaryti. Per silpna. Per maža. Juolab kad ji mūsų ginti „niekada“ ir nenorės. Vokietijoje – per daug „gerhardų šrioderių“ (buvęs Vokietijos kancleris Gerhard Schroeder tapo Rusijos dujų ir naftos kompanijų atstovu), kad jai nuoširdžiai rūpėtų vos keletą milijonų gyventojų turinčių Baltijos šalių likimas.

Lietuvai derėtų rinktis Ameriką dar ir todėl, kad per pastaruosius dešimtmečius Vokietija elgėsi taip, kad ją Washingtonas turi teisę kaltinti mažų mažiausiai nedėkingumu. Kas po Antrojo pasaulinio karo pastatė ant kojų sugriautą iki pamatų Vokietiją? Todėl šiandieniniai Vokietijos kancleriai, užsienio reikalų ministrai, Bundestago vadovai, prezidentai elgsis nepadoriai, jei ginčydamiesi su Washingtonu pamirš šią aplinkybę.

Štai kodėl, jei būtų mano valia, rinkčiausi JAV, bet ne Vokietiją. Ir dar priekaištaučiau savo tautiečiams – kai Rusijos įtakos agentai Vokietijoje laimino išdavikiškus dujotiekus bei naftotiekus, mes nė sykio prie Vokietijos ambasados Vilniuje nesurenėgėme nė menkiausio protesto mitingo. Vokietijai atsiuntus į Lietuvą savo karius galėjome prie Vokietijos ambasados organizuoti padėkos akciją. Ačiū, kad saugote mus. Bet kai Berlynas tiesė po Baltijos jūros dugnu dujotiekus ir naftotiekus, privalėjome prie Vokietijos ambasados atsinešti plakatus su užrašais – „Kodėl išduodate Baltijos šalis?“

Žinoma, tas mitingas nieko nepakeistų. Bet vis tik bylotų, jog nesame mėmės...

Jaunimas ir dirbo, ir dainavo

NERINGA LIUTIKAITĖ

Ar atspėsite, kodėl liepos pradžioje Suomijoje, penkias valandas kelio į šiaurę nuo Helsinkio įsikūrusiame Piispala jaunimo centre dažniau skambėjo lietuvių, o ne suomių kalba? Liepos 6–13 dienomis ten vyksiuame Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos (PLJS) Kongrese delegatai iš keturiolikos šalių ir svečiai iš Lietuvos diskutavo užsienio lietuviams svarbiomis temomis, klausėsi įdomių pristatymų, svarstė PLJS įstatus bei nutarimus, ir netgi dainavo lietuviškai. Kongresas, skirtas paskatinti lietuvių jaunimą iš visų pasaulio kampelių išlaikyti lietuviškumą ir suaktyvinti jų bendradarbiavimą, prasidėjo Helsinkyje. Suomijos sostinėje dalyviai – tarp jų ir devyni delegatai iš JAV – vakarieniavo Lietuvos Respublikos ambasadoje su gerbiamu ambasadoriumi Valdemaru Sarapinu ir mėgavosi lietuvių liaudies šokių grupės ir choro pasirodymais Valstybės dienos proga. Lietuvos Valstybės dienos proga jungėmės prie kitų pasaulio lietuvių ir su pasididžiavimu sugiedojome Lietuvos himną, o vėliau pašokome smagių liaudies šokių. Nors lijo ir pūtė žvarbokas skandinaviškos vasaros vėjelis, šokėjų veiduose švietė šypsenos.

Antra diena Helsinkyje taip pat pasižymėjo turininga programa: Vilniaus arkivyskupo G. Grušo ir kunigo A. Saulaičio SJ paskaitos apie PLJS istoriją, Neringos Čiakienės iš Užsienio reikalų ministerijos pristatymas apie projektą

„Globali Lietuva“, lietuviškos Mišios, ekskursija po Helsinkį autobusu ir laivu. Vėliau išvykome į Piispalos jaunimo centrą, kur užvirė darbas. Susirinkusiuosius pasveikino LR Socialinės apsaugos ir darbo viceministras Eitvydas Bingelis, o kapitonė Greta Žiliūtė iš Lietuvos kariuomenės strateginės komunikacijos departamento apšvietė delegatus apie šiuolaikinio informacinio karo pobūdį. Rytis Zemkauskas savo pristatyme „Lietuva kaip socialinis tinklas“ siūlė išplėsti Lietuvos ir lietuviškumo sąvoką.

Rinkome naują valdybą, aktyviai balsavome dėl naujų nutarimų ir įstatų priėmimo ar galiojančiųjų pakeitimų. Paskutinis posėdis buvo itin ilgas ir baigėsi jau po vidurnakčio. Naujai išrinktai valdybai, kuriai vadovauja Vladas Oleinikovas iš Jungtinės Karalystės (ir kurioje Šiaurės Amerikai atstovaus Kovas Kulbis iš JAV), sėkmės palinkėjo Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininkė Dalia Henke. Buvo nuspręsta, kad 2021-aisiais vyksiantis Kongresas bus rengiamas Punske (Lenkija).

Greta formaliosios Kongreso veiklos vyko įvairios linksmybės – Kongreso olimpinės žaidynės, poezijos ir muzikos vakaras, plaukiojimas vikingų laivu, ir, žinoma, maudynės pirtyje! Pasibaigus oficialiai Kongreso daliai, kai kurie dalyviai plaukėkruiziniu laivu į Taliną, kur apsilankė senamiestį.

Labai džiaugiuosi šia unikalia patirtimi, nes kelionė buvo informatyvi, įdomi ir smagi. Susipažinau su šauniais lietuvaičiais iš kitų šalių ir šiek tiek – su pačia Suomija, sužinojau apie pasaulio lietuvius, pasisėmiau minčių ir entuziazmo iš kitų šalių jaunimo sąjungų. Dėkoju Lietuvių Fondui ir JAV LB už šią nuostabią galimybę, o organizatoriams ir rėmėjams – už puikią programą ir įspūdžius!

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWSPAPER

Published on Tuesday, Thursday
and Saturday

except legal Holidays, Jan. 2nd, and Dec. 26th by

the Lithuanian Catholic Press Society,

4545 W. 63rd Str., Chicago, IL 60629-5532.

Tel.: 773-585-9500. Fax.: 773-585-8284

Periodical class postage paid at Chicago, IL

and additional mailing offices.

Subscription Rates: \$150.00.

GARBĖS PRENUMERATA \$250.00

JAV – metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00

Pirma klase – \$340.00 • kartą per savaitę \$240.00

[Kanadą] – metams \$390.00 (USD) • 1/2 metų \$210.00 (USD) • 3 mėn. \$110.00 (USD)

[Lietuvą ir kitas užsienio šalis oro paštu] – metams \$615.00 • 1/2 metų \$315.00

[Lietuvą paprastu paštu] – metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

Internetinė prenumerata – metams \$115.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA

JAV – metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00 • 3 mėn. \$48.00

[Kanadą] – metams \$150.00 (USD) • 1/2 metų \$120.00 (USD) • 3 mėn. \$75.00 (USD)

[Lietuvą ir kitas šalis oro paštu] – metams \$220.00 • 1/2 metų \$120.00, paprastu paštu – metams \$70.00

Mažindami pašto išlaidas, prenumeratos kvitų nesiuočiame. „Draugo“ prenumerata yra mokama iš anksto.

Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.

Redakcija dirba kasdien nuo 8:00 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.

Administracija –
skelbimai@draugas.org., administracija@draugas.org

Reklama – Audronė Kižytė,
audreykizys@gmail.com, 630-805-1404

Vyriausioji redaktorė –
Ramunė Lapas
vyr.redaktore@gmail.com

Redaktorė –
Virginija Petrauskienė

Techninis redaktorius –
Jonas Kuprys

Korektorė –
Dalia Sokienė

Už skelbimų turinį ir kalbą neatsakome.

Straipsnių autorių nuomonė nebūtinai sutampa su redakcijos nuomone.

Kauno muziejininkai renka medžiagą apie Laisvės varpą

Vytauto Didžiojo karo muziejus Kaune Lietuvos valstybės atkūrimo 100-mečiui rengia parodą, skirtą prisiminti Amerikos lietuvių dovaną nepriklausomybę atgavusiai tėvynei – Laisvės varpą, kuris 1922 m. sausio 22 d. laivu pasiekė Lietuvą ir buvo įkeltas į senąjį Kauno muziejaus bokštą. Kalbiname muziejaus bendradarbę, parodos rengėją **dr. Aušrą Jurevičiūtę**.

Malonėkite priminti Laisvės varpo idėjos gimimą ir jos realizavimą.

Idėja nuliedinti nepriklausomybės simbolį – Laisvės varpą – buvo pristatyta Lietuvių draugijų konferencijoje Čikagoje 1919 m. gegužės 9 d. Jos autorius advokatas Jonas Bagdžiūnas-Bordenas pasiūlė Laisvės varpą įteikti 1919 m. birželio mėnesį įvyksiančiam Amerikos lietuvių seimui, kuris jį padovanotų Lietuvai. Laisvės varpo idėja – Amerikos laisvės varpas (Liberty Bell), pagamintas Londone ir pirmą kartą suskambėjęs Philadelphijos Nepriklausomybės aikštėje, viešai paskelbus JAV Nepriklausomybės deklaraciją 1776 m. Visi pritarė šiai idėjai, ir varpas buvo užsakytas bei nuliedintas Saint Louis metalurgijos gamykloje. 1919 m. birželio 5 d. 1000 svarų (daugiau nei 600 kg) ir 4 pėdų (apie 1,2 m) aukščio bei 3 pėdų (apie 1 m) pločio varpas buvo atgabentas į Čikagą. Vienoje varpo pusėje yra Vytis ir užrašas su Broniaus Kazio Balučio žodžiais: „O, skambink per amžius vaikams Lietuvos: tas laisvės nevertas, kas negina jos“. Kitoje pusėje: „Amerikos lietuvių Seimas Lietuvai birželio 9, 10, 11 1919“. Varpas pirmą kartą suskambo Čikagoje 1919 m. birželio 9 d., po pirmojo Amerikos lietuvių seimo posėdžio Čikagoje, Auditorijos salėje. Renginyje dalyvavo apie 4000 asmenų. Varpas buvo pakabintas papuoštoje arkoje ir juo galėjo paskambinti kiekvienas, kuris aukojo bent vieną, kitais šaltiniais – 5 dolerius. Pirmoji skambino seimo narė Staneliūtė-Černienė. Išleistuvės vyko 1919 m. rugpjūčio 24 d.; renginyje dalyvavo per 10 000 žmonių. Laisvės varpas pradėjo kelionę po lietuvių kolonijas ir rinko lėšas nepriklausomai Lietuvai. Jis apkeliauvo daugelį lietuvių bendruomenių, ir po metų, 1920 m. rugpjūčio 15 d., vėl sugrįžo į Čikagą. Ten atvyko ir Lietuvių misijos JAV atstovas Jonas Vileišis, kuris perėmė Laisvės varpą. J. Vileišis priimdamas varpą pasakė kalbą ir padėkojo už dovanas ir aukas. Misią perėmė filmą apie Laisvės varpo kelionę po JAV, aukų knygą ir 16 290 dolerių bei 26 centus suaukottų lėšų. Kelias į Lietuvą buvo netrumpas. Tik 1922 m. sausio 13 d. oficioze „Lietuva“ buvo paskelbta, kad Laisvės varpas per Liepojos uostą atvyksta į Kauną. Ministrų kabineto sprendimu jis buvo perduotas Karo muziejui ir vasario 16 d. pašventintas bei vėliau pakabintas muziejaus bokšte. Buvo nutatyta, kada jis skambės – politinių švenčių dienomis, karo švenčių ir kultūrinių švenčių dienomis.

Ar Lietuvoje yra likę žinių apie šią patriotinę tėvynainių akciją ir kokiais šaltiniais vadovaujatės rinkdama medžiagą? Ar yra žmonių Lietuvoje, kurie domėjosi ta tema?

Medžiagą renku visur: Lietuvos valstybės centriniam archyve, Vrublevskių bibliotekoje, M. Mažvydo bibliotekoje, skaitau tarpukario periodiką, leistą Lietuvoje ir JAV. Tačiau medžiagos nėra daug ir ji labai fragmentiška. Išsamių tyrimų nėra, tik keli straipsniai ir užuominos įvairiuose leidiniuose. Apie Laisvės varpą rašė dr. Steponas Gečas, Vytautas Zenkus, Gintarė Genytė. Knygoje apie Bronių Kazį Balutį Laisvės varpą mini prof. Juozas Skirius bei Jonas Aničas knygoje „Jonas Vileišis“. Labai svarbu surasti, kur yra J. Vileišio atvežti iš JAV dokumentai.

Įdomu, ar sovietiniais laikais šis faktas buvo minimas?

Sovietmečiu niekas apie Laisvės varpą nerašė ir jo neminėjo. Varpas buvo nutildytas, užblokuotas metaline sija ir kabėjo muziejaus bokšte.

Kas yra žinoma apie Laisvės varpo iniciatorių Joną Bagdžiūną ir kitus akcijos dalyvius?

Apie Joną Bagdžiūną žinau labai nedaug. Kad jis 1936 m. lankėsi Lietuvoje ir buvo apdovanotas Vytauto Didžiojo 3-ojo laipsnio ordinu. Apie kitus iniciatorius taip pat žinoma nedaug. Gal daugiausiai apie B. K. Balutį, nes yra prof. Juozo Skiriaus kny-

Aukų Lietuvai rinkėjai prie Laisvės varpo. 1919 m. Čikaga. „Vakarų ekspresas“.

Parodos rengėja dr. Aušra Jurevičiūtė Laisvės varpo bokšte. Rengiamoje parodoje bus galimybė išgirsti ir Laisvės varpo garsą.

ga „Bronius Kazys Balutis“. Reiktų žinių apie Kazi Draugelį, Benjaminą Butkų, Antaną Kareivą, Joną Viskantą ir jų nuotraukų. Jie pasirašė Lietuvos laisvės varpo pildomojo komiteto rezoliuciją.

1937 m. pastačius naujus muziejaus rūmus Laisvės varpas buvo įkeltas į jo bokštą ir jis skambėdavo pagerbiant Nežinomo kareivio kapą bei tautinių ir valstybinių švenčių metu. Gal atkūrus Lietuvos nepriklausomybę gimė naujų tradicijų?

1934 m. pastačius naująjį Vytauto Didžiojo karo muziejų ir 1937 m. įrengus bokšte karilioną, varpas buvo perkeltas į naująjį bokštą. 1939 m. atgavus Vilnių buvo planų perkelti jį į Gedimino pilies bokštą, bet sovietų okupacija sutrukdė įgyvendinti šiuos planus. Laisvės varpas liko Kaune ir 1941 m. birželio 23 d. skambėjo skelbdamas atkurtą Lietuvos nepriklausomybę, bet neilgai. Sovietų ir nacių okupantai uždraudė juo skambinti. Iki 1988 m. spalio 8 d. jis buvo užblokuotas ir tylėjo, tik keliant tą dieną trispalvę į bokštą suskambo ir Laisvės varpas. Jis skambėjo atidengiant Laisvės statulą 1989 m. vasario 16 d. ir perlaidojant Nežinomo kario palaikus bei vykstant pirmai savanorių priesaikai 1990 m. lapkričio 23 d. Dabar jis skamba valstybinių švenčių, išskirtinių renginių metu ir pagerbiant iškilias asmenybes.

Kaip atrodys paroda – kur ji bus eksponuota, kas bus joje eksponuojama ir kada ji pradės veikti?

Paroda bus kilnojama (ant pakabinamų tentų) ir virtuali. Ji bus atidaryta prieš 2018 m. vasario 16 d. ir pirmiausia bus eksponuojama Karo muziejuje, o po to visi, kas norės, galės ją pasiimti ir eksponuoti savo erdvėse.

Parodoje bus galimybė išgirsti ir Laisvės varpo garsą. Jis bus įrašytas ir virtualiai bus galima jo paklausyti.

Gal norėtumėte kreiptis į Amerikos lietuvius? Gal jie galėtų Jums padėti? Ko pageidautumėte ir ko tikėtumėtės?

Noriu kreiptis į visus JAV lietuvius, gal jie dar turi senų nuotraukų su Laisvės varpo kelionės po JAV momentais ar atsiminimų, ar žmonių, kurie aukojo varpui, nuotraukų. Lauksime atsiliepiant. Ši paroda skirta Lietuvos 100-mečiui ir JAV lietuviams, kurie padėjo ir padeda Lietuvai. Tai bus mūsų padėka JAV lietuviams, kurie prisidėjo prie Lietuvos laisvės.

Dėkoju Arūnui Paliuliui, Vijolei Arbas, prof. Juozui Skiriui už pagalbą ieškant Laisvės varpo pėdsakų JAV ir Loretai Timukienei už patarimus bei atsiųstas leidinių ir laikraščių nuotraukas.

Vytauto Didžiojo karo muziejaus adresas: K. Donelaičio g. 64, Kaunas 44248; telefonas: (8-37) 320765; email: vdkaromuziejus@kam.lt

Kalbino **Audronė V. Škiudaitė**

Mirga Gražinytė-Tyla dirigavo Lietuvoje

Atkelta iš 1 psl.

Giriamas jos stulbinamas dirigavimo stilius, preciziškumas, tikslumas bei gebėjimas išlaikyti savitumą, bet kartu rasti bendrą kalbą su orkestru.

Kristupo festivalyje Vilniaus universiteto Didžiajame kieme skambėjusiai oratorijai dirigentė solistais pasirinko Liną Dambrauskaitę (sopranas), Mindaugą Zimkų (tenoras) ir Raimundą Juzuitį (bosas). Taip pat dalyvavo choras „Jauna muzika“ bei Šv. Kristoforo kamerinis orkestras, papildytas estų ir austrų muzikantų pajėgomis.

Ryžtingai į muzikos pasaulio sceną žengianti, įvairiuose muzikos projektuose dalyvaujanti, Nacionaliniame operos ir baleto teatre dainuojanti L. Dambrauskaitė žavi puikiais techniniais igūdžiais ir skaidriu, laisvai valdomu balsu.

Puikiai išikūnijantis įvairiausiuose amplua M. Zimkus – laukiamas svečias tiek Lietuvos, tiek užsienio koncertų salėse. Būtent jam daugelį vaidmenų patiki Lietuvos nacionalinis operos ir baleto teatras, Kauno bei Klaipėdos muzikiniai teatrai.

2012 m. debiutavęs Figaro vaidmeniu operoje „Figaro vedybos“ (Helsinkio muzikos centras), 2013 m. sužibėjęs Charles Gounod operoje „Faustas“ (Mefistofelio vaidmuo), jaunas bosas R. Juzuitis dainuoja Zalcburgo valstybiniame teatre. Pasiro-

dymas diriguojant M. Gražinytei-Tylai šiam solistui – ne pirmasis. Visai neseniai jie Austrijos klau-

sytojams pristatė Broniaus Kutavičiaus kūrybą. Su Šv. Kristoforo kameriniu orkestru, be lietuvių atlikėjų, grojo ir barokinių varinių pučiamųjų grupė iš Estijos bei Austrijos. Taip pat prisijungė pianistė Ayala Rosenbaum ir smuikininkas Frank Erik Stadler.

Prieš koncertą M. Gražinytė-Tyla sakė, kad siekia ypatingo oratorijos skambesio, tad norint jį išgauti reikalingi ir atitinkami instrumentai bei juos valdantys profesionalai.

ELTA

Gedimino Savickio nuotr.

RYTYS

Rytys – rytinis, iš rytų pučiantis vėjas. Puslapis „Rytys“ pristato JAV lietuvių naujienas iš rytų pakrantės valstijų.

Redaktorė Vaida Lowell • El. paštas: draugas.east.coast@gmail.com

Laima Vincė pristatė naują romaną

Atkelta iš 1 psl.

Rašytoja Laima Vincė gimė lietuvių išeivių šeimoje New Jersey ir daug metų gyveno bei kūrė mažoje Peaks saloje, Maine valstijoje, o šiuo metu ruošiasi ilgalaikiai darbo kelionei į Kiniją. Rašytojos gyvenimo vingiai yra ją nuvedę į Honkongą ir Lietuvą, kur rašytoja ne tik dėstė kūrybinį rašymą ir anglų kalbą, bet kartu brandino idėjas ir siužetus naujiems kūriniams. Laima Vincė nuolatos seka lietuvių gyvenimą bei domisi istoriniais Lietuvos pokyčiais, jos kūryba dvelkia lietuviškumu.

Laima Vincė savo naująją knygą „This is Not My Sky“ ir meno kūrinių parodą pristatė jaučioje Maine valstijos galerijoje. Laimos Vincės asmeninio archyvo nuotr.

Romanas – tai protestas prieš karą

Laima kuria įkvėpimo semdamasi iš gyvenimo. Pasauliniai įvykiai dažnai pakiša idėją būsimam siužetui, o vaizduotėje sukurtiems personažams suteikiami skirtingi vaidmenys. „Mintis parašyti ‘This is Not My Sky’ idėja kilo 2003 metais, kai JAV pradėjo karą prieš Iraką“, – apie idėjos užuomazgą naujausiam romanui pasakojo rašytoja. – Klausiausi, kaip tuometinis Prezidentas George W. Bush kalbėjo, kad invazija įvyks greitai ir neprarasime daug gyvybių. Dabar žinome, kad taip būti negalėjo. Tuo metu aš tai pajutau ir susimąščiau, kiek žmonijai teks kentėti dėl tos neapgalvotos invazijos. Nusprendžiau parašyti romaną, kuris būtų mano protestas prieš karą“.

„Tuo metu nebuvo lengva rasti laiko rašymui – dirbau University of Southern Maine profesore asistente ir auginau tris vaikus, kuriems tuo metu buvo 4, 8, 11 metų. Vieną kartą važiauvau iš Maine

valstijos, kur gyvenome, į New Yorką, kur gyveno mano tėvai, ir, mano laimei, visi trys vaikai vienu metu užmigo. Kelionė truko apie šešias valandas. Vairuodama mintyse sukūriau pagrindinius personažus ir siužetą romanui“, – apie kūrybinį įkvėpimą pasakojo Laima.

Knygos parašymas trunka ne vieną dieną ir ne metus – romaną rašytoja brandino net 14 metų! „Reikia dirbti prie teksto, kol siužetas tampa tobulas, kol kiekvienas žodis prakalba apie esmę. Aš perrašinėju savo kūrinius daugelį kartų“, – apie lengvai skaitomą tekstą, bet milžinišką darbą prie jo pasakojo rašytoja.

Pagrindinės veikėjos – moterys

Knygoje „This is Not My Sky“ pasakojama apie 12 metų mergaitę Mariją, kurios šeima buvo skaudžiai paliesta sovietinio režimo. Romano veiksmas vyksta pokario Lietuvoje ir išeivijoje – New Yorke. Rašytoja L. Vincė pasirinko vieną šeimą, per kurios istoriją norėjo parodyti, kaip karas persiduoda per skirtingas kartas, kontinentus ir laiką. Rašytoja istoriją pasakoja iš karą išgyvenusios moters perspektyvos.

Romane svarbi meilės linija – tai tarsi audinys, laikantis šeimą kartu per istorinius įvykius. Knyga pasakoja apie Marijos gyvenimą nuo tada, kai ji buvo 12-metė mergaitė pokario Lietuvoje, iki gyvenimo Amerikoje „šaltojo karo“ metais bei Lietuvos nepriklausomybės išvakarių. Romanas tyrinėja kalbinę ir kultūrinę kartų atskirtį, kaip emigracija atskiria žmones nuo gimtojo krašto.

Romano personažai yra ryškūs, dominuoja lietuviški vardai, kuriuos rašytoja parinko ne atsitiktinai. „Kurdamą personažus stengiausi įsijausti į jų pasaulį, suvokti įvairias situacijas iš jų gyvenimo perspektyvos. Svarbiausia – norėjau atrasti, kas yra gero kiekviename personaže, nepaisant koks tas personažas atrodytų ‘blogas’ iš išorės. Norėjau, kad mano personažai būtų atpažįstami kaip tikri žmonės, kad puslapyje jie ‘kvepėtų’. Man labai svarbu atrinkti kiekvieno personažo psichologiją, jo traumas ir įtikinančiai perteikti“, – apie psichologijos mokslo svarbą kūryboje kalbėjo Laima.

Rašytojai psichologijos mokslas padeda ne tik rašyti, bet ir dėstyti, dirbti su studentais. O personažų vardai, kaip ir romano idėja, gimė iš gyvenimo, iš patirties. „Kas augo Amerikoje su lietuviška pavarde, žino, kaip tai yra sudėtinga ir kartais net komiška, kai amerikiečiai bando ištarti tavo vardą ir niekaip negali. Užtat ‘ant juoko’ aš vienam savo pagrindiniam personažui, mano manymu, daviau patį sudėtingiausią vardą ir pavardę: Žygimantas Augustas Šidlauskevičius“, – apie skaitytojams sudarytas kliūtis pasakojo Laima.

Personažų vardų reikšmės

Kiekvienas personažo vardas yra simbolinis bei

Gyvendama Tailande Laima Vincė parašė kelionių knygą apie Aziją „Digging a Hole to China“.

pristatantis tam tikras vertybes, trūkumus ir identitetą. „Marija – tai pagal Dievo motiną, nes Marija yra be galo tauri ir šviesios sielos, nepalūžta, nepaisant to, kad jai tenka labai daug kentėti, daug prarasti. Marija man simbolizuoja tą moterų kartą Lietuvoje, kuri per karą, pokarį, šaltojo karo laikotarpį išgyveno sunkius dalykus, bet nepalūžo ir tiesiog tempė visą šeimą ant savo pečių ir mus visus išvedė prie nepriklausomybės slenkščio.“

Nora – tai sutrumpintas Eleonoros vardas, nes kelios partizanės ryšininkės, ypač drąsios moterys, kurių istorijas aš įrašiau savo knygoje ‘Journey Into the Backwaters of the Heart’, man paliko gilų įspūdį ir viena iš jų turėjo vardą Eleonora. Aš norėjau jas pagerbti, atsiminti. Cathy pavadiniau specialiai nuobodžiai, nes romane jai reikia dar save atrasti. Ji yra beieškanti savo identiteto. Milda yra meilės deivė, bet romane ji simbolizuoja okupuotą, išprievartautą Lietuvą, kuriai taip reikia meilės ir švelnumo“, – savo personažus pristatė romano rašytoja.

Pradėjo kurti, kai dar nemokėjo rašyti raidelių

Laimą Vincę galima vadinti poete, prozininke, dramaturge, literatūros vertėja, dėstytoja. Nors ji gimė ir augo JAV, jos didelėje dalyje kūrybos pasakojama apie Lietuvą, kurios gyvenimą ji seka ne vieną dešimtmetį.

Nuo pat mažens Laimai patiko rašyti bei pasakoti istorijas. „Aš pradėjau kurti dar tada, kai nemokėjau rašyti raidelių. Aš visą gyvenimą kūriau. Neatsimenu savęs nerašančios, netapančios, nekuriančios“, – apie ankstyvą pašaukimą pasakojo Laima Vincė. Vedama aistros kūrybai Laima žinojo, kuo nori būti ir įnirtingai to siekė. „Man atrodo, kad rašytojos kelias mane pasirinko. Aš jaučiu, kad galiu daug duoti žmonėms per rašymą, bet tuo pačiu žinau, kad negalima piktnaudžiauti savo talentais, kad reikia stengtis kurti kiek įmanoma stipresnius kūrinius“, – apie atsakomybę kūryboje sakė rašytoja.

Gilindamasi į rašymo meną Laima yra įgijusi net du magistro laipsnius (Columbia University School of the Art bei University of New Hampshire). Jos knygomis domisi amerikiečiai, anglai, airiai ir australai, o jos kūryba yra įvertinta ne vienu apdova-

Į rašytojos ir menininkės Laimos Vincės knygos pristatymą susirinko Maine Lietuvių Bendruomenės Atlantas nariai. Iš kairės: Oliver ir Laimos duktė Saulė, Vaida Lowell, Laima Vincė-Sruoginis, Vaida Labžintytė, Elytė Labžintienė, Laima Žukienė ir Giedrė Butienė.

Airijos lietuvių teatras „Alternatyva Alternatyvai“ pastatė spektaklį pagal Laimos Vincės pjesę „Žygis prie jūros“. Laima Vincė (ketvirta iš k.) kartu su aktorėmis po spektaklio premjeros Dubline, Airijoje.

Lietuvos Respublikos generaliniame konsulate susirinkusiems Laima Vincė skaitė ištraukas iš naujos knygos „This is Not My Sky“. Lietuvos generalinio konsulato New Yorke nuotr.

nojimu, tarp kurių „National Endowment for the Arts“ stipendija literatūroje bei „PEN Translation Fund“ apdovanojimas. 2007 m. poetė antrą kartą laimėjo prestižinę „Fulbright“ stipendiją ir su trimis vaikais išvažiavo į Lietuvą dėstyti poezijos vertimo teorijos bei kūrybinio rašymo Vilniaus bei Vytauto Didžiojo universitetuose.

Rašytoja gali kurti bet kur

Gyvendama gamtos apsuptoje mažoje Peaks Island saloje, Maine valstijoje, Laima pasakoja, jog romantiškas gyvenamosios vietos pasirinkimas nebūtinai turi įtakos kūrybai. „Dabar, kai mano vaikai jau užaugę ir išėję iš namų, mano salos ramybė duoda man daug galimybių įsijausti į kūrybą. Nors aš manau, kad galiu kurti bet kur“, – teigė rašytoja. Net dirbdama Hong Kongo didmiestyje visu etatu, privačioje mokykloje, Laima Vincė parašė knygą apie Kiniją ir sukūrė net tris spektaklius jaunimui, kuriuos pastatė mokykloje kartu su mokiniais. Vis dėlto rašytoja sutinka, jog įkvėpimas dažniausiai atsiranda ramesnėje, toliau nuo gyvenimo tempo vietoje, o vystyti idėją galima bet kur.

Stebėdama aplinkinius bei gyvenimą iš šalies Laima pasakoja, jog kūryboje, kaip bebūtų keista, ji nėra linkusi atskleisti savo asmeninių išgyvenimų. Aš esu gana intravertiškas žmogus ir nemėgstu viešai dalintis savo asmeniniu gyvenimu. Kai rašau prozos kūrinį arba pjesę, labai mėgstu pabėgti nuo savęs, nuo savo realybės ir fantazuoti. Aš kuriu personažus ir galvoju: „O kas būtų, jeigu šitam žmogui atsitiktų taip arba taip...“, – vaizduotės reikšmę savo kūryboje atskleidė rašytoja.

Augo lietuviškoje aplinkoje

Laimos kūrybinę kolekciją sudaro naujausias romanas „This is Not My Sky“ bei keturi negrožinės literatūros kūriniai: „Lenin’s Head on a Platter“, „Journey into the Backwaters of the Heart“, „The Snake in the Vodka Bottle“ ir „Digging a Hole to China“. Dramaturgės sukurtos pjesės yra pastatytos Vilniuje ir Hong Konge. Be to, šių metų kovo mėnesį Laima lankėsi Dubline, kur vyko spektaklio pagal jos kūrinį premjera. Airijos lietuvių teatras „Alternatyva Alternatyvai“ pastatė spektaklį „Žygis prie jūros“ (režisierė Laima Prokofjevienė). Tai yra pirmoji pjesė, kurią Laima parašė lietuvių kalba. „Iš tikrųjų aš buvau labai patenkinta. Man atrodo, kad režisierė ir aktorės puikiai pagavo mano mintį. Ta pjesė yra šiuolaikiška, todėl nebuvo sunku ‘pagauti jos esmę’“, – išpūdžiais iš spektaklio premjeros dalijosi Laima.

Nors Laimai geriau sekasi rašyti anglų kalba, ji puikiai kalba lietuviškai dėka savo tėvų bei lietuviškumo

puoselėjimo šeimoje. Be to, Laima patinorėjo išmokti lietuvių kalbą, todėl aktyviai dalyvavo lietuviškoje veikloje bei tobulino savo lietuvių kalbos žinias mokslo institucijose. „Šeimoje mes kalbėjome ir lietuviškai, ir angliškai. Lankiau šeštadieninę mokyklą ir Neringos stovyklą, tačiau turiu prisipažinti, kad lietuviškai mokėjau silpnai. Būdama šešiolikos metų sugalvojau mokytis Vasario 16-osios gimnazijoje Vokietijoje. Toje gimnazijoje praleidau dvejus metus ir gerai pramokau lietuviškai, nes reikėjo mokytis lietuvių kalbos ir su kitais mokiniais bei mokytojais bendrauti lietuviškai. Be to, 1988–1989 metais išvykau į Lietuvą Vilniaus universitete studijuoti lietuvių literatūros katedroje. Gerai pramokau kalbą ir praplėčiau žodyną per

vertėjos darbą“, – apie lietuvių kalbos tobulinimą pasakojo pašnekovė.

Laima – buvusio konsulo vaikaitė

Kodėl Laimos kūryboje dominuoja Lietuva? Kodėl toks didelis dėmesys savo protėvių žemei? „Man atrodo, kad tai buvo identiteto ieškojimas. Man atrodo, kad daug Amerikos lietuvių pažįsta tą jausmą, kai nuoširdžiai nežinai, kur prasideda tavo lietuviškoji siela ir kur baigiasi amerikietiškoji. Mano Lietuvos jausmas ėjo giliai iš vidaus. Aš vaikystėje, paauglystėje ir būdama studentė jaučiau Lietuvos tragediją. Norėjau kaip nors jai padėti, prisidėti ir suprasti“, – domėjimosi Lietuva priežastis atskleidė Laima Vincė.

Be to, Laimos Vincės gyvenime didelės įtakos turėjo jos senelis – pirmasis atkurtos Lietuvos valstybės ambasadorius Jungtinėse Tautose Anicetas Simutis. Buvęs Lietuvos generalinis konsulas New Yorke buvo žinomas kaip aktyvus lietuvių išeivijos bendruomenės narys ir Lietuvos karžygys, tvirtai stovėjęs prieš sovietus. Jo dėka okupavus šalį Lietuvos generalinis konsulatas New Yorke tęsė veiklą.

Ne tik stiprus lietuviškumo puoselėjimas, bet ir rašytojos talentas, tikėtina, paveldėtas iš senelio, kuris, pasak Laimos, nepaprastai gerai rašė. „Mano senelis pats niekad savęs nelaiškė rašytoju. Jis rašė straipsnius spaudai, memuarus, ‘pro-memoria’ diplomatiniam darbe ir kalbas ‘Laisvės’ radijui“, – prisimena Laima. – Mano se-

nelis manyje skatino žurnalistės smalsumą. Aš gerai atsimenu, kai dar mokiausi Vasario 16-osios gimnazijoje, tai buvo 1983 metai. Sovietinės Lietuvos ‘Tėviškės’ draugija mane pakvietė vykti su grupe į sovietinę Lietuvą. Mano pirmoji reakcija buvo – nevažiuosiu, nes nenorėjau kompromituoti savo senelio, kaip nepriklausomos Lietuvos generalinio konsulo New Yorke. Tačiau senelis mane skatino važiuoti, sakydamas: ‘Mane vis tiek žmonės apkalbinėja, o tu važiuok ir pasikalbėk su žmonėmis Lietuvoje, išklausk, ką jie pasakoja apie savo gyvenimą, pasižiūrėk, kaip viskas atrodo, kokia infrastruktūra’. Man tai padarė didelį įspūdį. Tada pirmą kartą važiauvau į Lietuvą ir sąsiuvinyje aprašiau kelionės smulkesnias. Man atrodo, kad tada prasidėjo mano žurnalistinis susidomėjimas“, – apie glaudžius ryšius su seneliu ir postūmį kūrybai pasakojo pašnekovė.

Paklausta, ką savyje rašytoja turi lietuviško, Laima susimąšiusi atsakė, jog tai tikriausiai lietuviškas kruopštumas ir polinkis į meną bei bendruomeniškumą. Vedama smalsumo ir noro fiksuoti kentėjusios Lietuvos istoriją, Laima per pastaruosius trisdešimt metų aplankė ir susidraugavo su ne viena nukentėjusia šeima. Jų išgyvenimus rašytoja įamžino savo kūryboje. „Tai yra laikotarpis, kada Lietuva labai keitėsi, vystėsi ir augo. Aš labai myliu Lietuvą, ir ten jaučiuosi gerai. Aš priimu Lietuvą tokią, kokia ji yra“, – apie savo meilę protėvių žemei kalba rašytoja.

RAŠINIO KONKURSA

Alytaus-Rochesterio susigiminiavusių miestų komitetas kartu su A. Ramanausko-Vanago gimnazija Alytuje siekdami skatinti moksleivių patriotizmą suruošė rašinių konkursą, kurio tema pasirinktas garsus Prezidento J. F. Kennedy šūkis – „Neklausk tėvynės, ką ji tau gali duoti, bet klausk savęs, ką tu gali jai duoti“.

Tai jau trečiasis konkursas, kurio iniciatorius ir mecenatas yra LR garbės konsulas Rochesteryje Rimas A. Chesonis. Pirmą premiją, 300 eurų, buvo paskirta 17-metei Deivilei Kvaraciejūtei. Antra, 200 eurų, – 16-metei Vaivai Urbonaitei, o trečioji, 100 eurų premija, atiteko 18-metei Arijanai Tatolytei.

Premijų įteikimas vyko Alytaus dienų metu teatro salėje. Šiandieną skelbiame I vietos laimėtojos Deivilės Kvaraciejūtės rašinio vertimą iš anglų kalbos (anglų k. mokytoja Ramunė Petrosian).

Neklausk, ką tavo šalis gali duoti tau, bet klausk, ką tu gali duoti savo šaliai

DEIVILĖ KVARACIEJŪTĖ

Lietuva – mano gimtasis kraštas, apie kurį kasdien girdžiu tūkstančius skirtingų nuomonių, minčių bei replikų. Deja, daugelis išgirstų žodžių man, kaip savo tautos patriotei, sminga tiesiai į širdį, nes jais dažniausiai yra išreiškiamas nepasitenkinimas, pagieža ir skaudi kritika, kurios šis kraštas visiškai nenusipelnė. Lietuviams sunku pripažinti, jog dėl visų jų nelaimių, nesėkmių, mažų atlyginimų, didelių mokesčių, korupcijos yra kalta ne Lietuva, o patys Lietuvos piliečiai, nes tik jie gali užtikrinti, kad mūsų gimtasis kraštas teiktų džiaugsmą, tik optimistiškas mintis bei spinduliuotų savo drąsa ir ryžtu taip, kaip tai darė Vytauto Didžiojo gyvavimo ar okupacijos laikais. Vienas garsiausių Italijos filosofų Giuseppe Mazzini, mano nuomone, puikiai įprasmino žodį šalis: „Šalis nėra tik teritorija; tam tikra teritorija yra tiktai pamatas. Šalis yra mintis, kuri kyla iš to pamato; tai yra jausmas meilės, prasmė draugijos, kuri suriša visus tos te-

ritorijos sūnus.“ Tokiu būdu šis garsus vyras įrodė, jog iš tikrųjų, visos negandos, kurios stipriai savo gniaužuose kadais laikė mūsų tėvynę ir, žinoma, tos, kurios sklendo aplink ją dabar, yra ne Lietuvos, o pačių lietuvių elgesio padariniai, kad tik mes esame atsakingi už tai, kaip ši nuostabi šalis yra vertinama. Vienas svarbiausių mus šiandien kankinančių klausimų turėtų būti: ką aš galiu duoti Lietuvai?

Jau ne vienerius metus Lietuvoje yra stebimas procesas, vadinamas protų netekėjimu, kuomet gimtiniame mokslus baigę lietuvaičiai taikyti įgytas žinias išvyksta į užsienį. Žinoma, daugelis tokius savo veiksmus bando pateisinti tuo, kad mažoje šalyje trūksta darbo vietų ar mokami nedideli atlyginimai, tačiau tai yra tik tuščios kalbos, nes kiekvienas Lietuvos pilietis, o ypač jaunas žmogus, kuris turi jėgų bei galimybių savo gimtąjį kraštą paversiti bent kiek geresniu, privalo to siekti, o ne jį palikti ir savo jaunystę paaukoti užsienio šaliai. Aukštos kvalifikacijos specialistų išvykimas iš šalies itin skaudžiai atsiliepia mokesčių surin-

kime, vadinasi, valstybės ateities perspektyvoms, tokiu būdu yra užkertamas kelias Lietuvos tobulėjimui. Kadangi mokausi vienuoliktėje klasėje, dažnai tenka su bendramoksliais diskutuoti temomis apie jų ateities planus, apie tai, kur jie norėtų baigti aukštesniuosius mokslus ir kurti šeimą. Deja, daugelis teigia, kad vienintelis receptas siekiant gero ir laimingo gyvenimo yra pabaigti sunkius ir alinančius mokslus Lietuvos aukštosiose mokyklose ir išvykti darbo ieškoti į užsienį, nes ten, jų teigimu, tokie specialistai yra itin ieškomi bei vertinami. Puikus pavyzdys, kuris turėtų būti ir šiuolaikinio jaunuolio sektinas yra vienos iš geriausių moderniosios lietuvių literatūros atstovės Kristinos Sabaliauskaitės knygos „Silva rerum IV“ pagrindinis herojus Pranciškus Ksaveras iš Milkantų Norvaiša. Tai kunigas, kuris į svetimą užsienio kraštą buvo išsiųstas su užduotimi – pargabenti techniką observatorijai, kuri buvo būtina to meto Lietuvai.

Richard Nixon rinkimų lietuvių komiteto nariai. Danutė sėdi viduryje.

Danutė (k.) kartu su kitomis lietuvaitėmis, pasipuošusios tautiniais kostiumais, R. Nixon rinkimų į gubernatorius metu.

Energingas gyvenimas lėmė pažinti išskirtinius žmones

RASA SĖJONAITĖ

Yra žmonių, kurie tiesiog paženklinti iš aukščiau – magnetizuoja, traukia, o dažnam buvimas šalia jų tampa tikra likimo dovana. Turbūt panašiai jaučiasi kiekvienas, kuris nors kartą gyvenime, net ir trumpai pabendrauja su Danute Janutiene ir vėliau ilgai prisimena šios, iš pirmo žvilgsnio eilinės moters gebėjimą bendrauti, jos empatišką požiūrį net į didžiausius žmonių trūkumus. O svarbiausia – ilgam atmintį lieka pozityviai nuteikianti Danutės gyvenimo energija. Šios moters didžiausias nuopelnas bendruomeniškumui – tai jos nenumaldomas noras nuolat būti tarp žmonių, nepamirštant ne tik artimam, bet ir mažai pažįstamam žmogui išteisti pagalbos ranką, nelikti abejingai, mokėti išklausyti, o kai reikia – atjausti.

Likimas – kaip ir daugelio kitų šeimų

Antros kartos lietuvių išeivė Danutė Gustaitė-Janutienė gimė Dzūkijos krašto Pikelių kaime, mokytojos ir paštininko šeimoje. Amerikoje atsirado kaip ir daugelis to meto šeimų, bėgusių nuo raudonojo maro, sovietų vergijos, lagerių ir karo siaubo. Kai šeima nusprendė trauktis į Vakarus, Danutei buvo vos dveji metai. Jos sesuo Giedra gimė jau Vokietijoje, karo pabėgėlių stovykloje. Deja, jau septyneri metai kaip Giedra apleido šį žemišką pasaulį. Danutės tėvai taip pat seniai palaidoti Lietuvoje, savo gimtosiose vietose. Artimųjų kapus moteris stengiasi kas keli metai aplankyti. Tiesa, gyvi žmoniški ryšiai nei sovietmečiu, nei dabar su Lietuva nebuvo nutrūkę. Danutė visada laukiama Dzūkijoje, kur tebegyvena plati jos mamos giminė, tėvelio giminė, Kudirkos Naumiestyje, taip pat yra pusbrolis ir pusseserė.

Lietuviškos tapatybės paieškos

„Jokių paieškų nebuvo“, – juokiasi Danutė. Gal tik pirmaisiais metais buvo šio tokio nerimo, kai su šeima pirmiausiai atvykę į Massachusetts, pamatė, kad toje vietovėje lietuvių nebuvo daug ir bendruomenė nebuvo didelė. „Matote, pagal atvykimo sąlygas Amerikoje turėjome vykti būtent ten, kur galėjome susirasti darbo ir turėti gyvenamąją vietą. Man tuo metu buvo septyneri. Tėvai, pamatė, kad Massachusetts per mažai lietuvių, nusprendė traukti į Čikagą. Deja, dėl klimato, kuris alino mano tėvo sąnarius, Čikagoje irgi ilgai neužsibuvome. Pasi-rinkome Los Angeles“, – pasakoja Danutė.

Kaip ir visus išeivius iš karo ir sovietų režimo niokojamos Lietuvos, persekiojo baimė dėl ateities. Nieks nežinojo, koks gimtąją šalį gali ištikti likimas, ar jos tautinė tapatybė bus pajėgi atlaikyti primes-tą rusifikacijos, nutautinimo politiką. Istorinė patirtis rodo, kad beveik visose Amerikos lietuvių šeimose buvo juntama pareiga išlaikyti lietuviškas tradicijas ir kultūrą, išsaugoti svarbiausią tautos tur-tą – kalbą. „Kad karo pabėgėlių vaikai staiga pradėtų ‘čiulbėti’ angliškai, buvo neįmanoma, nes lietuvių kalba buvo pirmiausia – tai mūsų tėvų kalba. Per-

simesti į kažką svetimą būtų buvę labai keista, juo-lab kad turėjome visas sąlygas išlikti lietuviais. Buvo ir lituanistinės mokyklos, ir lietuviškų tautinių šo-kių grupės, skautai ir chorai. Kaip bebūtų, mes juk visame tame aktyviai dalyvavome. Neslėpsiu, neiš-vengėme dvigubo gyvenimo – vienas vyko su lietu-viais, kitas – su amerikiečiais“, – sako Danutė Ja-nutienė. Ir pelnytai džiaugiasi, kad įvairiuose Ame-rikos kraštuose, ten, kur niekada nėra buvę lietuvių bendruomenių, dabar, užplūdus naujai emigrantų bangai, pamažu kuriasi nauji lietuviški sambūriai.

„Mes dažnai pasikalbame su bendraamžiais –

lat mezgėsi įdomios ir labai ryškios pažintys su moks-lininkais, literatais, aktorais, režisieriais. „Man tenka tokia galimybė kažkam padėti, atvykusiems į Ameriką surasti kur pagyventi, kažką išsiaiškinti. Štai atvyko istorikė, kuri turėjo tyrinėti vieno dip-lomato gyvenimą, ir kaip tik Stanfordo universiteto archyve buvo apie jį medžiagos. Tai mokslininkei rei-kėjo pas kažką apsigyventi. Aš pažinojau žmones, ku-rie tą projektą vykdė, ir suradau, kur jai apsistoti. Tai nėra sunku, nes kai turi pažinčių, kodėl nepadėti?“, – pasakoja Danutė, kuri globojo ir tokiu būdu padėjo ne vienam lietuviui.

Protesto piketas prieš sovietų agresorius. Danutė – pirmą iš k.

Asmeninio archyvo nuotrauka

kiek bus galima išlaikyti lietuviybę, nes su kiekvie-na karta vis labiau atsiskiedžia kalbos žinios, kul-tūros supratimas. Juk negali vaidinti, kad atkūrei ab-soliučiai tikrą Lietuvą Amerikoje, Anglijoje ar Ar-gentinoje. Tačiau stiprus noras yra. Ir net ne tik se-nosios išeivijos kartos žmonės nori daugiau žinoti apie Lietuvą ir ją lankyti, jauni palikuonys taip pat girdi tą vidinį balsą, kuris šaukia juos link savųjų šaknų. O jeigu dar yra pakankamai nusiteikusių, kryptingai veikiančių, energingų žmonių, tai tikrai tikiu, kad galima stebuklus padaryti“, – sako pa-šnekovė.

Pažintys – per pagalbą

Los Angeles Pietų Californijos universitete bai-gusi farmacijos studijas, Danutė netrukus sukūrė še-mą ir persikraustė gyventi į Šiaurės Californiją, ne-toli San Francisco. Gimė dvi dukros, kurioms buvo suteikti labai gražūs lietuviški vardai: Daina ir Vil-tis. Deja, santuokos išsaugoti nepavyko. Po skyrybų Danutė su dukromis liko gyventi Šiaurės Califor-nijoje, Berkeley mieste, kur jos gyvenimo kely nuo-

Kasdienis farmacininkės darbas nebuvo kliūtis plačiai visuomeninei veiklai, per kurią Danutei Ja-nutienei buvo lemta pažinti vieną ryškiausių XX am-žiaus intelektualų, žymų poetą, Nobelio premijos lau-reatą Czesław Milosz, profesorių Tomą Venclovą. Da-nutė prisimena, kai gūdaus sovietmečio laikais į Ameriką atvykusiai lietuvių estrados žvaigždėi Vy-tautui Kernagiui ji su bičiule per porą dienų suor-ganizavo pasirodymą vietos lietuviams. „Kernagi teko sutikti ir bendrauti ne kartą. Darė įspūdį jo mąs-tymas, laikysena, drąsa. Pamenu, kai pirmą kartąėjau į jo pasirodymą, net nežinojau, kas tas Kerna-gis. Vėliau, kai jau susipažino, susitikdavome ir Lietuvoje, ne kartą jis buvo atvykęs į vakarų pa-krantę. Tai buvo tikrai išskirtinė asmenybė, labai ža-vus ir įkvėpantis kūrėjas, padaręs didelę įtaką Lie-tuvos kultūrai“, – pasakoja Danutė.

Ji vardija ir kitas Lietuvai gerai žinomas pa-vardes ir vis pabrėžia, kad visus tuos žmones paži-nojo, bendravo, bet tikrai nemezgė didelių drau-gysčių. „Nenoriu, kad susidarytų įspūdis, jog gi-riuosiu tomis žinomomis pavardėmis“, – įsibėgėjęs po-kalbiui sako Danutė ir čia pat pratęsia žinomų žmo-

nių sąrašą: „Lietuvių kilmės prancūzų semiotikas, kalbininkas, mitologas Algirdas Julius Greimas su žmona Ona lankėsi Berkeley apie 1966 metus, tuo metu jis dėstė Turkijoje, Ankaroje. Teko susipažinti, teko truputį pabendrauti. Bet man nutiko kitas dalykas. Kai šį kartą lankiausi Kudirkos Naujamiestyje, labai nustebau, kai tose pačiose kapinėse, kur palaidotas mano tėvelis, pamačiau 1988 metais mirusios Greimo žmonos Onos kapą. Jos pagerdavimu ji buvo palaidota šalia savo žymaus tėvo Juozo Bagdono”.

Pažinojo Joną Pleškį

Teko pažinoti ne tik iškiliuosius intelektualus, bet ir nuo gūdaus sovietmečio bėgusius disidentus. Vienas jų, Amerikoje tapęs kovos už laisvę simboliu, – jūreivis Simas Kudirka, kuris iš rusų laivo iššokęs į amerikiečių katerį, paprašė politinio prieglobsčio. Teko iš arti matyti ir kito, ne mažiau žinomo pabėgėlio, garsios Lietuvos kino ir teatro aktorės Eugenijos Pleškytės brolio Jono Pleškio asmenybės vidinę kovą su nelengva būtimi emigracijoje: „Pleškį pažinojau, buvo paslaptingas, turėjo darbą laivų bendrovėje, turėjo butuką Oaklande. Išgyveno jis nuolatinį sovietų persekiojimą. Galbūt ir sekė jį, nežinau. Kartą, pamenu, Joną pakviečiau į naujamejį subuvimą. Jis bendraudavo labai savotiškai, ne kaip visi. Gal daugiau su juo laiko praleisdavo vienas mano draugas Rimas Valaitis, nuveždavo jį apsipirkti ar kitus reikalus padėdavo sutvarkyti. Labai užjautėm mes Joną. Jis buvo pasimetęs ir buvo matyti, kad jam sunku. Kai jis mirė savo bute, buvo rastas tik po kelių dienų. Nedidelis lietuvių būrys dalyvavo Mišiose, kurias aukėjo kunigas Teofilis Palys. Beje, jis irgi jau amžiną atilsį”, – dalijasi prisiminimais Danutė Janutienė.

Jono Pleškio pabėgimo iš SSRS istoriją knygoje „Laisvės beieškant. Žmogus iš Raudonojo spalio“ aprašė JAV gyvenanti Marijona Venslauskaitė-Boyle. „Nežinau, kaip lietuviškoje šios knygos versijoje, bet angliškoje labai daug netikslumų ir faktinių klaidų. Pirmiausia – knygoje autorė teigia, kad Jonas Pleškys nuvarė povandeninį laivą, nors tai buvo sovietinė karinė barža, kuria jis pasiekė Gotlando salą Švedijoje.

Kažkodėl autorė KGB rūmus vadina KGB kambariu. Žinant sovietinės sistemos veikimą, KGB tinklas tikrai nebūtų tenkinęsis kažkokiu nedideliu kambariuku, nes tam buvo skiriami didžiausi pastatai su tardymo kambariais, požeminėmis įkalinimo celėmis ir metamos didžiausios lėšos panašiai veiklai vykdyti. Ir dar labai kliuvo tai, kad Jono Pleškio seserys Emilija ir Eugenija suplakamos į vieną asmenį. Gal tokios žinios buvo rastos rusiškuose archyvuose, nežinau, bet esminių netikslumų knygoje nemažai”, – sako pašnekovė.

Lietuvos pažinimas sovietmečiu

Žinių troškimas ir nepalaujamas domėjimasis savo protėvių šaknimis formavo Danutės lietuvišką mentalitetą. Jos asmenybės formavimuisi didelės įtakos darė ir lietuvių skautų organizacija. Vėliau, bebaigiant farmacijos studijas Pietų Californijos universitete, smalsios studentės noras pagilinti lietuvių kalbos žinias atvedė į žinomos mokslininkės Marijos Gimbutienės paskaitas. „Profesorė Marija Gimbutienė buvo ką tik atvykusi iš Harvardo universiteto ir Los Angeles, Pietų Californijos universitete dėstė lie-

Gyvenimas lėmė pažinti įdomių žmonių. Su aktoriumi Jonu Rygertu jo viešnagės Californijoje metu. Danutė stovi centre.

tuvių kalbos kursą. Mes dėjome visas pastangas, kad būtų kuo daugiau studentų, nes labai bijojome, kad jų gali pritrūkti. Tai buvo didžiulė intelektualinė dovana gauti žinių iš tokio lygio mokslininkės”, – sako Danutė Janutienė. Neįkainojamą patirtį dar vėliau gavo, kai sovietmečiu turėjo galimybę pusantr mėnesio praleisti Vilniaus universitete, paskaitose, kurias vedė to meto akademinis žiedas. „Tai buvo 1974 metai. Nors ir gūdus sovietmetis, toji pirmoji išvyka į Lietuvą, studijos Vilniaus universitete man davė nepaprastai daug. Ne tik praturtino mano lietuvių kalbą, bet nemažai gavau kultūros, meno, istorijos žinių. Tuo metu Vilniaus universiteto rektorius buvo akademikas Jonas Kubilius, paskaitas skaitė profesorius, literatūros ir tautosakos tyrinėtojas Donatas Sauka, kalbininkas Aldonas Pupkis, akademikas Juozas Jurginis, profesorius Česlovas Kudaba”, – vardija žinomas pavardes Danutė.

Dukros auklėtos lietuviška dvasia

Danutės lietuvių kalba taisyklinga, sklandi. Ir tai lėmė ne tik papildomos studijos Vilniaus universitete, profesorės Marijos Gimbutienės paskaitos. Prisipažįsta, kad ir toliau mokytis lietuvių kalbos tenka kasdien. Tarkime, šią vasarą atvykusi į Lietuvą ir svečiuodamasi Dzūkijoje pas gimines, pirmą kartą išgirdo kai kurių lauko augalų, paukščių pavadinimus. „Kaip ten ta žolė, kuri labai vertinga? Garšva? Pavyzdžiui, aš nežinojau, kaime net ją pakramčiau. Mačiau paukštį, apie kurį irgi pirmą kartą išgirdau. Kielė. Taigi mano paukščių, augalų ir žuvų leksikonas yra ribotas, o štai tėvų buvo platus”, – sako pašnekovė. Ir čia pat priduria, kad visais laikais ją domino kalbų mokymasis, kurio pagrindas yra ne gramatikos kalimas, o gyvas kalbėjimas. Gal todėl norėdama plėsti lietuviškos pažinties ratą ir matydama, kad didesnė lietuvių dalis telkiasi Čikagoje, New Yorke, Danutė pati ėmėsi veiklos ir San Franciske organizavo tautinių šokių grupę, kuri nuo 1958-ųjų metų nuolat dalyvavo lietuviškų šokių šventėse Čikagoje. Džiaugiasi, kad toje šokių grupėje šoko ir jos abi dukros – Daina ir Viltis. Beje, abi mergaitės, užaugusios lietuviškoje dvasioje, šią dieną laisvai kalba lietuviškai. Jaunėlė Danutės dukra Viltis lietuviškumo sėmėsi Vasario 16-osios gimnazijoje, o vyresnioji Daina Lietuvai atkūrus Nepriklausomybę ketverius metus gyveno Vilniuje ir dirbo Amerikos prekybos

rūmuose direktore. Tuo metu iš sovietinių gnaužtų išsivadavusioje šalyje Dainos energija ir sumanumas buvo ypač vertinami. Ji gebėjo bendrauti su įvairių tautybių verslininkais, organizuoti įvairaus pobūdžio paskaitas ir kitus renginius.

Pasaulis keičiasi, bet vertybės išlieka

Ir modernaus pasaulio bendruomenė ieško moralinės atramos ir yra linkusi išsaugoti vertybes, kurios branginamos ir perduodamos iš kartos į kartą. Danutė neieško skirtumų tarp senosios ir naujosios lietuvių išeivių kartos. „Mes suprantame save, o jaunoji karta pajėgi suprasti save. Matau, kad jaunos šeimos leidžia vaikus į šeštadienines mokyklas, ir tai jie daro su dideliu entuziazmu ir labai aktyviai. Kiekviena karta turi žmonių, kurie, puoselėdami lietuviškas šaknis, neatlygintinai atiduoda save, savo energiją, mintis. O mūsų karta jau šiek tiek pavargusi, kaip pati matei, – ir laiptais jau sunku lipti, ir energija nebe ta”, – šypsosi Danutė. Moteris neslepia džiaugs-

mo, kad tarp naujai atvykusių į Ameriką yra daug sumanių, kūrybingų žmonių, daug jaunų tėvų, kuriems rūpi jų tautinė tapatybė, rūpi, kad jų vaikai kalbėtų lietuviškai. Į klausimą, kas trikdo ir su kuo sunkiausia būna susitaikyti, kai atvyksta į Lietuvą, Danutė sako: „Sunkus klausimas. Labai liūdina, kai išgirstu pasakymą, kad prie ruso buvo geriau. Ir tada matau, kad nėra prasmės aiškinti priešingai – juk neįtikinsi žmogaus, jeigu jis jau taip mąsto”.

Knygų pasaulis – neišsemiamas

Minties niekuomet neturėjo rašyti prisiminimų knygos, nors savo gyvenimo kelyje sutiko ne vieną įdomią asmenybę, teko bendrauti su pačiais iškiliausiais Lietuvos žmonėmis. Sako, kad daug pažinojo, bet šokinėti nuotrupomis neverta. Kur kas geriau pačiai skaityti kitų parašytas knygas. Džiaugiasi galėjusi prisidėti naudingais patarimais, kai profesorės Marijos Gimbutienės dukra Živilė Gimbutaitė iš lietuvių į anglų kalbą vertė knygą „Sibiro vaikai”. „Živilė artima mano bičiulė. Man patinka knistis, todėl kai ji vertė šią knygą, siuntė man kiekvieną skyrių, kad aš pakomentuočiau. Vėliau knygoje mini mane ir dėkoja už suteiktą pagalbą”, – sako Danutė. Džiaugiasi itin vertinga bendryste su knygų pasaulio draugais ir bičiuliais, tarp kurių – ir poeto Kazio Bradūno dukra Elena Bradūnaitė. Nepraleidžia progos perskaityti viską, kas susiję su skaudžia Lietuvos praeitimi, sunkia emigrantų, karo pabėgėlių dalia, Sibiro tremtiniais. Pritaria, kad knygų pasaulis neišsemiamas, ir jame galima daug ką nuveikti. „Man patinka skaityti, ir aš skaitau daug. Visada norėjau praplėsti savo lietuvių kalbos žodyną, kad jis neliktų virtuvinio lygio. Na, ir mano aplinkoje visi panašūs į mane. Nesakau, kad esu išskirtinio intelekto, bet juk apie madas ar buitinius reikalus anksčiau ar vėliau pobosta kalbėti, todėl visuomet ieškau tokios aplinkos, tokių žmonių, su kuriais galėčiau dalintis savo žiniomis arba jas papildyti iš kitų, daugiau žinančių”, – sako Danutė Janutienė.

Danutė (d.) su sese Giedra.

Viešnagės Vilniuje metu š. m. vasarą.

Danutės dukra Viltė ir anūkėlės.

Parengė Vitalius Zaikauskas

LIETUVA IR PASAULIS

Į Lietuvą grįžo ekspedicija „Misija Sibiras“

Vilnius (Alfa.lt) – Į Vilniaus geležinkelio stotį rugpjūčio 1 dieną iš Rusijos grįžo 16-osios ekspedicijos „Misija Sibiras“ dalyviai.

Šiomet šešiolika „Misija Sibiras“ komandos narių lankėsi Irkutske, kur tvarkė Tuluno ir Nižneudinsko rajonuose esančias tremtinių kapines. Čia iš viso buvo maždaug 90 gyvenviečių, kur kūrėsi ištremti lietuviai.

Kai kurios tvarkytos tremtinių kapavietės buvo nuniokotos miško gaisrų.

„Po penkerių metų ten nebūtų likę jokios žymės. Tai mes būtent toje vietoje, kur stovėjo seni kryžiai, atstatėme naujus ir dėka mūsų tos kapinės dar kurį laiką, iki kitos ekspedicijos gyvuos“, – sakė ekspedicijos vadovas Arnoldas Fokas.

Per dvi Rusijoje praleistas savaites lietuviai spėjo sutvarkyti devynerias kapines, nors paprastai „Misijos Sibiras“ dalyviai spėja jų atstatyti daugiau. Šiomet ekspedicijos dalyviams teko daug žygiuoti, kartais sunkiai sekėsi surasti ir pačias kapavietes. Prieš išvažiuodami į Rusiją jie dar Lietuvoje kartu su buvusiais tremtiniais kūrė schemas ir žemėlapius.

„Mūsų ekspedicija baigėsi, bet misija nesibaigia“, – teigė pats devintą kartą į Sibirą vykęs A. Fokas.

Tai pabrėžė ir tą pačią dieną ekspedicijos dalyvius Prezidentūroje priėmusi Prezidentė Dalia Grybauskaitė.

Pasitikti „Misija-Sibiras“ ekspedicijos nariai.

Alfas.lt nuotr.

Pasak jos, tikroji dalyvių misija prasideda būtent dabar – šviesti, mokyti, ugdyti kitus, perteikiant ekspedicijos tikslus ir išpūdžius.

D. Grybauskaitė palinkėjo, kad jaunimui nepritrūktų jėgų tęsiant pradėtą misiją – taip, kaip jos netrūko keliaujant po atšiaurias vietas, tvirtai laikantis komandoje, tvarkant sunkiai atpažįstamas lietuvių kapines, pranešė prezidentės spaudos tarnyba.

Iš ekspedicijos Sibire grįžę misijos dalyviai lankysis vaikų globos namuose, vaikų dienos centruose ir pasakos okupacijos ir trėmimų istoriją. „Misija Sibiras“ rengiama jau dvyliktus metus, per ekspedicijas sutvarkyta per 100 lietuviškų kapinių. Nuo 2006 metų norą leisti į sudėtingas keliones Lietuvos tremtinių keliais pareiškė daugiau kaip 12 tūkst. jaunų šalies žmonių.

Sovietams okupavus Lietuvą 1940–1953 metais iš Lietuvos buvo ištremta apie 130 tūkst. žmonių.

Lankosi JAV Kongreso nariai

Vilnius (LRS info) – Seimo pirmininkas Viktoras Prancietis susitiks su Jungtinių Amerikos Valstijų Kongreso nariais.

JAV Kongreso delegacija atvyko į Lietuvą susipažinti su situacija energetikos rinkoje ir aptarti regioninio saugumo klausimus.

Delegacija taip pat lankėsi Ruk-

loje, susitiko su energetikos ir krašto apsaugos ministrais, Klaipėdoje lankėsi Suskystintųjų gamtinių dujų terminale.

JAV delegacijos nariai taip pat suplanavę darbo susitikimus Vokietijoje ir Norvegijoje, kur su šių šalių politiniais vadovais aptars minėtas temas.

URM apskundė Lietuvos įmonių veiklą

Vilnius (BNS) – Lietuvos užsienio reikalų ministerija (URM) kreipėsi į Generalinę prokuratūrą dėl praėjusią savaitę žiniasklaidoje pasirodžiusių pranešimų apie galimą Lietuvos įmonių Rusijai taikomų sankcijų režimo pažeidimą.

„Lietuva nuosekliai vykdo savo įsipareigojimus (...) dėl apribojimų, taikytinų Krymo ar Sevastopolio kilmės prekių importui į Europos Sąjungą, atsisakant į neteisėtą Krymo ir Sevastopolio prijungimą (prie Rusijos), įgyvendinimu. Užsienio reikalų ministerijos požiūriu, Lietuvos ir kitų ES valstybių fiziniai ir juridiniai asmenys privalo be išlygų laikytis ES paskelbtų sankcijų, o už jų pažeidimą asmenys gali būti traukiami administracinėn ar baudžiamojon atsakomybėn“, – teigiama URM išplatintame pranešime.

Ministerijos teigimu, ar konkreči įmonė pažeidė ES teisės aktais nustatytas sankcijas, sprendžia teisėsaukos institucijos ir teismai, vadovaudamiesi ES ir Lietuvos teisės aktais.

„Lietuva tvirtai remia Ukrainos nepriklausomybę, suverenumą ir teritorinį integralumą. Laikomės griežtos principingos pozicijos Rusijos agresijos prieš Ukrainą ir neteisėtos

Krymo aneksijos klausimu“, – rašoma URM pareiškime.

Dienraštis „Verslo žinios“ pranešė, kad dėl Rusijai taikomų sankcijų sunkumų turi ir kelios Lietuvos bendrovės, plėtojusios veiklą Kryme. Minima viena didžiausių Lietuvoje nekilnojamojo turto plėtos bendrovė „Hanner“, Vytauto Lauručio ir Panevėžio įmonės „Pluošto linija“ valdoma Kryme registruota bendrovė „Pluošto linija“, taip pat Raimondo Tumėno valdoma „BT Invest“.

Grupė Seimo narių kreipėsi į užsienio reikalų ministrą Liną Linkevičių ir ūkio ministrą Mindaugą Sinkevičių dėl galimų Rusijai taikomų sankcijų pažeidimų.

2014 metais priimtas Europos Tarybos reglamentas numato, jog į ES šalis draudžiama importuoti Krymo ir Sevastopolio kilmės produktus, ES piliečiams ir kompanijoms draudžiama investuoti į Krymą ir Sevastopolį: pirkti nekilnojamojo turto, finansuoti Kryme veikiančias kompanijas, teikti turistinės veiklos paslaugas Kryme ir Sevastopolyje, taip pat tiekti šiam regionui transporto, telekomunikacijų, energetikos, gavybos sektorių prekes ir technologijas.

Pokyčiai Baltųjų rūmų administracijoje

Washingtonas (BNS) – Baltųjų rūmų komunikacijos direktorius Anthony Scaramucci palieka pareigas praėjus vos dešimčiai dienų nuo jo paskyrimo.

Pastarosiomis dienomis A. Scaramucci užsipuolė savo kolegą – buvusį administracijos vadovą Reince Priebus ir vyriausiąjį Baltųjų rūmų strategą Steve Bannon.

A. Scaramucci buvo atleistas pareikalavus naujam administracijos vadovui John Kelly, siekiant įnešti stabilumo į kartais chaotiškus Baltuosius rūmus.

67 metų J. Kelly keičia R. Priebus, kuris buvo priverstas pasitraukti praėjusią savaitę, kai buvo paviešinti išpūdingai žlugę D. Trump bandymai atšaukti Barack Obama inicijuotą sveikatos apsaugos reformą, vadinamąją „Obamacare“, ir buvo paviešinti nemalonūs vidaus nesutarimai.

Respublikonai tikisi, kad J. Kelly, per pirmus šešis D. Trump prezidentavimo mėnesius ejęs krašto apsaugos sekretoriaus pareigas, sugebės įvesti disciplinos ir nesutarimų draskomus Baltuosius rūmus.

Šiaurės Korėjos raketos gali smogti JAV

Washingtonas (ELTA) – Naujasis Šiaurės Korėjos atliktas tarpžemyninės balistinės raketos bandymas parodė, kad Pchenjanas galbūt jau turi pajėgumus, galinčius leisti jam pasiekti didžiąją žemyninių JAV dalį, teigė du JAV pareigūnai.

Šiaurės Korėja paskelbė atlikusi dar vieną sėkmingą tarpžemyninės balistinės raketos bandymą, kuris, kaip teigė ji pati, patvirtino jos pajėgumą smogti žemyninei Jungtinių Valstijų daliai.

Pentagonas JAV pateiktą raketos bandymo vertinimą komentuoti atsi-

sakė, tačiau pripažino, kad naujoji Šiaurės Korėjos raketa nuskriejo iki šiol ilgiausią atstumą. Institucijos teigimu, ši raketa gali nuskrieti mažiausiai 5,5 tūkst. kilometrų. Bandymą aptarę JAV pareigūnai teigė, kad išbandytos raketos nuotolis – ilgesnis nei tos, kurią Pchenjanas išbandė liepos 4 dieną.

Vienas pareigūnų teigė, kad ji gali kilti aukščiau, skrieti toliau ir yra galingesnė nei liepos 4-ąją išbandytoji raketa, nes joje pritaikyti jėgos stabilizavimo varikliai, kovojantys su vėju ir kitais skrydžiui įtaką darančiais veiksniais.

Vokietijoje imigrantų skaičius pasiekė rekordą

Berlynas (ELTA) – Vokietijoje gyvenančių imigrantų kilmės asmenų skaičius 2016-aisiais metais išaugo 8,5 proc. ir pasiekė rekordinį – 18,6 mln. – lygi. Tokį augimą didžiąja dalimi lėmė išaugęs pabėgėlių skaičius šalyje. Kiek daugiau nei ketvirtis šalies gyventojų (22,5 proc.) yra pirmos arba antros kartos imigrantai, kurių bent vienas iš tėvų gimęs neturėjo Vokietijos pilietybės.

Ši statistika paskelbta nenumaldomai artėjant rugsėjį vyksiantiems nacionaliniams rinkimams ir kanceli-rės Angelos Merkel varžovams socialdemokratams išpėjant saugotis, kad nepasikartotų 2015-ųjų metų scenarijus, kuomet A. Merkel atvėrė duris šim-

tams tūkstančių migrantų.

Šiuo metu apie 2,3 mln. Vokietijos gyventojų giminystės ryšiai sieja su Artimaisiais Rytai. Palyginti su 2011-aisiais, tokių saitų turinčių šalies gyventojų skaičius išaugo beveik 51 proc. Tuo tarpu apie 740 tūkst. Vokietijos gyventojų yra kilę iš Afrikos. Palyginti su 2011-ųjų metų rodikliu, šis skaičius padidėjo 46 proc.

2015 ir 2016 metais Vokietija priėmė per milijoną migrantų iš Artimųjų Rytų ir Afrikos šalių. Dauguma jų bėgo nuo karo ir skurdo.

Tačiau, nepaisant to, didžioji dalis Vokietijoje gyvenančių imigrantų yra atvykę iš kitų Europos šalių.

Laisvas asmenų judėjimas baigsis

Londonas (ELTA) – Jungtinės Karalystės (JK) ministrės pirmininkės Theresa May atstovo teigimu, prielaidos, kad laisvas žmonių judėjimas tęsis Didžiąjai Britanijai pasitraukus iš Europos Sąjungos, yra klaidingos.

Iždo kancleris Phillip Hammond išpėjo, kad gali kiek užtrukti, kol bus įvesta visiška imigracijos kontrolė. Tai paskatino svarstymus, kad laisvas asmenų judėjimas gali tęstis ir po

2019-ųjų kovo mėnesio, kuomet JK išstos iš Bendrijos.

T. May atstovas informavo, kad praėjusią savaitę buvo aptartas planas sukurti sistemą, kurioje turės užsiregistruoti visi po 2019-ųjų kovo mėnesio atvykę migrantai.

Pati T. May dar sausio mėnesį pateikė pasiūlymą nustatyti tam tikrą pereinamąjį laikotarpį, kol bus įvesta naujoji sistema.

VERSLO NAUJIENOS

Dirbančiųjų kompiuteriu mankšta darbo vietoje

Kompiuteris įsiveržė į visas mūsų gyvenimo sritis. Gyvename technologijų amžiuje ir daugeliu atveju mūsų darbo vieta neišsivaizduojama be kompiuterio. Juo ne tik dirbame, su juo leidžiame ir laisvalaikį: naršome internetą, plepame su draugais, skaitome naujienas, rašome laiškus ar užsiimame kita malonia veikla. Informacinės technologijos daugeliui palengvina darbą, sutaupo laiko, didina galimybes, leidžia geriau panaudoti protinius gebėjimus, įgyvendinti idėjas. Yra daug pliusų, bet yra ir minusų.

Kartu su kompiuteriais atsirado ir „kompiuterių amžiaus liga“. Dirbantieji kompiuteriu skundžiasi kaklo, pečių, nugaros skausmais, pavargusiomis ir perštinčiomis akimis, išsausėjusia oda, juos kamuoja galvos skausmai, nuovargis. Be fizinio sveikatos sutrikimų kompiuteris sukelia ir emocinę įtampą ar net priklausomybę. Dirbant kompiuteriu laikas bėga nepastebimai. Tačiau būtina įsidėmėti vieną pagrindinę taisyklę – darykite pertraukas, leiskite sau pailsėti, pamankštinkite stuburą ir akis. Pailsėjęs praeina nuovargis, žmogus gali našiau dirbti.

Ką daryti?

- * Norėdami išvengti sveikatos pažeidimų, sutvarkykite darbo vietą pagal ergonominius darbo kompiuteriu reikalavimus
- * Darykite pertraukėles. Nepertraukiamo darbo kompiuteriu trukmė turi būti ne ilgesnė kaip viena valanda. Vidutiniškai kas 2 val. reikia daryti 10-15 min. pertraukėles.
- * Pertraukėlių metu atlikite atpalaiduojamuosius pratimus – keletą kartų per dieną.

Pratimai akims

- * Mirksėkite. Stipriai ir lėtai užmerkite ir plačiai atmerkite akis. Lėtai mirksėjimą kaitaliokite su greitu.
- * Pakelkite akis į viršų ir lėtai sukite ratu pagal laikrodžio rodyklę, vėliau prieš laikrodžio rodyklę.
- * Nepasukdami galvos pažiūrėkite į kairę, paskui lėtai pasukite akis į dešinę. Užsimerkite. Pakartokite po 5 judesius į kiekvieną pusę.
- * Žiūrėkite į tiesiai priešais save esantį tolimą objektą (galima žiūrėti pro langą) 3–5 sek., po to nukreipkite žvilgsnį ir 2–3 sek. sufokusuokite į savo nosies galiuką. Kartokite kelis kartus.
- * Užmerkite akis ir pamasažuokite rodomųjų pirštų galiukais (iki 30 sek.).
- * Po kiekvieno pratimo uždenkite akis delnais ir pailsėkite 2–3 sekundes.

Kai kuriuos pratimus galima atlikti, net nesikėlus nuo kėdės. „Kauno diena“ nuotr.

Pratimai pečiams ir rankoms

- * Pirštais pamasažuokite kaklą nuo plaukų žemyn ir pečių link.
- * Sėdėdami ant kėdės lėtai palenkite galvą pečių link: kai galva palenkta į kairę, įkvėpkite, kai tiesi – iškvėpkite, kai palenkta į dešinę – vėl įkvėpkite.
- * Sėdėdami ant kėdės stipriai įtempkite viso kūno raumenis, po to visai atsipalaiduokite, nuleiskite galvą ant krūtinės, užmerkite akis ir taip pabūkite 10–15 sekundžių.
- * Rankas nuleiskite, pečius ištieskite. Galvą nuleiskite ant krūtinės, atlenkite atgal, pasukite į šonus.
- * Pasukite pečius, iš pradžių pirmyn, paskui atgal.
- * Sėdėdami ant kėdės ištieskite rankas į priekį ir „surakinkite“, susilenkite tieskite rankas kiek tik galite.
- * Išskėskite rankas į šalis delnais į priekį, praskėskite pirštus. Stipriai apkabinkite save rankomis per pečius ir laikykite kuo ilgiau.
- * Sulenkite rankas per alkūnes, delnas prieš delną. Pasukite plaštakas per riešą nykščiais į priekį, po to mažaisiais pirštais į priekį. Papurtykite plaštakas.
- * Pakelkite rankas už galvos. Alkūnes plačiai išskėskite į šalis, galvą atloškite atgal. Alkūnes stumkite į priekį. Rankas atpalaiduokite ir nuleiskite žemyn, galvą palenkite į priekį.

Pratimai kojoms

- * Sėdėdami ištieskite kojas po stalu į priekį ir smarkiai atlenkite pirštus į save – taip pamankštinsite kojų raumenis.
- * Sėdėdami šiek tiek pakelkite pėdas aukštyn ir lėtai pasukite kojas kairėn ir dešinėn.
- * Pėdos ant grindų. Neatitraukdami kulnų nuo grindų, kelkite pėdas aukštyn ir palaikykite pakeltas 3–5 sekundes. Grįžkite į pradinę padėtį.
- * Atsistokite, pavaikščiokite.
- * Visus pratimus kartokite po 5–7 kartus.

VASC sveikatos mokymo biuro info

Lietuvos kontrabandinio cigarečių rinka stebina Europą

Nors prekybos kontrabandinėmis cigaretėmis apimtys Lietuvoje mažėja, šešėlinė šalies rūkalų rinkos dalis išlieka viena didžiausių Europos Sąjungoje. Tokias tendencijas atskleidė kasmet Tarptautinio audito ir mokesčių konsultavimo bendrovių tinklo (KPMG) tyrimas.

Tyrimas parodė, kad kontrabandinio būdu į Lietuvą patekusios cigaretės pernai sudarė 17 proc. visų šalyje surūkytų tabako gaminių. 2015 m. šis skaičius siekė 18,7 proc., o 2014 m. net 28,3 proc. Skaičiuojama, kad šešėlinėje Lietuvos rinkoje pernai iš viso realizuota apie 570 mln. cigarečių. Šalies biudžetas dėl to neteko apie 62 mln. eurų galimų pajamų.

Absoliuti dauguma kontrabandinio rūkalų Lietuvą ir toliau pasiekia iš Baltarusijos. Net 85 proc. nelegalių cigarečių atgabenamos būtent iš šios Rytų kaimynės. Pagrindinė šios tendencijos priežastis – didelis kainų skirtumas. Cigarečių pakelis Lietuvoje vidutiniškai kainuoja 2,77 euro. Tuo tarpu Baltarusijoje jo kaina net puspenkto karto mažesnė (0,60 Eur).

Tyrėjai sako, kad baltarusiški tabako gaminiai ne tik realizuojami šešėlinėje Lietuvos rinkoje, bet ir iš jos patenka į Vakarų Europos valstybes.

Šešėlinė Lietuvos tabako gaminių rinka išlieka viena didžiausių Europoje. Ją gerokai lenkia kaimyninė Latvija, kurioje bene kas ketvirtas (22,9 proc.) cigarečių pakelis į šalį yra patekęs nelegaliai. Daugiau kontrabandinio rūkalų suvartojama Graikijoje (19 proc.) ir Airijoje (17,5 proc.).

KPMG duomenimis, ES pernai surūkyta apie 48 mlrd. nelegalių cigarečių. Tai sudaro 9 proc. visų bendrijoje suvartotų tabako gaminių. Absoliuti jų dauguma (86 proc.) atvežama iš bendrijai nepriklausančių valstybių.

Daugiausiai kontrabandinio rūkalų į ES atvežama iš Ukrainos (5,8 proc.), pernai pirmą kartą pagal šią statistiką pralenkusios Baltarusiją (4,8 proc.). Trečioje vietoje liko Alžyras (3,2 proc.). Skaičiuojama, kad dėl nelegalios rinkos ES šalių biudžetai neteko apie 10,2 mlrd. eurų potencialių pajamų.

ELTA

Mėsa ir Afrikoje yra mėsa? Netiesa!

Vokietijoje parduodami skalbimo milteliai turi 20 proc. daugiau aktyvių valymo medžiagų nei tie patys skalbimo milteliai pokomunistinėse valstybėse, parodė Čekijos žemės ūkio ministerijos užsakytas tyrimas. Palyginus iš viso 21-o produkto sudėtį, vos 3 prekių ženklų sudėtis visiškai sutapo.

Populiarių „Persil“ skalbimo miltelių sudėtis skiriasi įvairiose ES valstybėse, pripažino šio produkto gamintoja „Henkel“. Vokietijoje šie skalbimo milteliai turi 20 daugiau aktyvių valymo medžiagų nei tie patys milteliai Čekijoje ar Slovakijoje.

„Henkel“ teigimu, skirtumą lemia kitokie vartotojų įpročiai. Esą šalyse, kuriose vartotojai įprastai skalbia žemesnėje vandens temperatūroje, reikia stipresnių skalbimo miltelių. Bendrovė pastebi, kad čekai ir slovakai paprastai skalbia aukštesnėje temperatūroje, todėl čia parduodami milteliai yra silpnesni. Be to, skirtumas esą lemia ir kitokio pobūdžio vyraujančios drabužių dėmės.

Bendrovė „Henkel“ taip pat pastebėjo, kad atliktas WFK instituto Vokietijoje tyrimas nerado skirtumo tarp parduodamų skalbimo miltelių Vengrijoje ir Vokietijoje.

Vadina diskriminacija

Iš viso Prahos Chemijos ir technologijų universiteto mokslininkai ištyrė 21-ą maisto ir buitinės chemijos produktą Vokietijoje, Austrijoje, Čekijoje, Slovakijoje ir Vengrijoje. Tik trys iš jų turėjo identišką sudėtį visose penkiose valstybėse. Penki produktai turėjo beveik tokią pačią sudėtį, tuo tarpu 13 produktų – gerokai skyrėsi.

Produktas, kirtęs valstybės sieną, tampa kitu produktu. „Facebook“ nuotr.

Pavyzdžiui, žuvų piršteliai „Iglo“ Čekijoje savo sudėtyje turėjo 50,2 proc. žuvies, Vokietijoje – 63,8 proc. „Tulip Luncheon Meat“ mėsos konservuose Vokietijoje yra kiaulienos, kai Čekijoje – tik vištienos pėdsakai.

Marian Jurečka, Čekijos žemės ūkio ministras, tokius faktus pavadino diskriminaciniais ir nepriimtinais.

Višegradų grupės valstybės – Čekija, Slovakija, Lenkija ir Vengrija – jau kurį laiką mėgina įtikinti Europos Komisiją, atsakingą už produktų kokybę Bendrijoje, kad ši atkreiptų dėmesį į nevienodos kokybės produktų problemą ES. Kitos derybos šiuo klausimu yra numatytos spalio mėnesį.

Gabriela Matečna, Slovakijos žemės ūkio ministrė, sakė, kad maždaug pusė šioje šalyje parduodamų maisto produktų savo kokybe ir sudėtimi skiriasi nuo tų pačių prekės ženklų, parduodamų Austrijoje. Mėsos dalis juose yra mažesnė, o riebalų, dirbtinių saldiklių ir konservantų yra daugiau.

Politikė jau kreipėsi į ES vadovybę. Tačiau greitų pokyčių nesitikiama.

„Verslo žinios“

Euro ir kitų valiutų santykiai (2017 metų rugpjūčio 3 d.)

- 1 USD (JAV doleris) – 0,84 €
- 1 AUD (Australijos doleris) – 0,68 €
- 1 CAD (Kanados doleris) – 0,68 €
- 1 GBP (Didžiosios Britanijos svaras sterlingų) – 1,12 €
- 1 NZD (Naujosios Zelandijos doleris) – 0,63 €

RAŠINIO KONKURSAS

Atkelta iš 5 psl.

Nepaisant to, kad jaunuolis buvo ten paliktas be cento, jis užsispyrė bet koku būdu, nesvarbu, kiek valios pastangų tai kainuotų, pargabenti observatorijos reikmenis į Lietuvą, nes žinojo, kad tokiu būdu įvairaus amžiaus lietuviams bus suteikta galimybė tobulėti.

Skaudu stebėti, kuomet šandieniai lietuviai daro priešingai: visa gera, ką įgavo Lietuvoje, stengiasi rasti būdų pritaikyti užsienyje, į kurį išsiveža vaikus, leidžia juos į užsienio mokyklas, tokiu būdu užkirsdami kelią pasireikšti jų patriotizmo dvasiai. Deja, daugelis emigrantų save laiko kosmopolitais, nepuoselėja senųjų lietuvių tradicijų, yra visikai atitrūkę nuo tautos interesų. Taigi, turbūt vienas iš svarbiausių dalykų, kurį galiu padaryti dėl savo tėvynės, yra visas įgytas žinias taikyti būtent Lietuvoje, tokiu būdu padedant ne tik savo tautiečiams siekti tobulinti savo valstybę, bet ir kuo geriau ją bei jos tradicijas pristatyti užsienio šalims.

Gimtoji kalba turi nepapratai didelę reikšmę ne tik žmogaus, bet ir visos tautos gyvenime. Nenuostabu, jog gyvenant XXI amžiuje, kuriame nuolat stengiamasi kuo labiau suvienyti viso pasaulio valstybes, nyksta ne tik unikalios tradicijos, blunka tautų identitetas, bet ir į lietuvių kalbą patenka nepaprastai daug skolinių, kurie šią išskirtinę indoeuropiečių tarmę itin žaloja. Ne tik paaugliai, bet ir suaugę lietuviai nesibodi į sakinius įterpti angliškų ar rusiškų žodžių, teigdami, kad lietuviškai negali iki galo perteikti to, ką nori pasakyti, tačiau tai negali būti tiesa, nes ši kalba yra nepaprastai turtinga įvairiausių žodžių bei jų junginių. Nepaisant to, kad dar mokykloje esame supažindinami su sunkia lietuvių kalbos praeitimi, gegužės 7-ąją minime Spaudos atgavimo, kalbos ir knygos dieną, kuri simbolizuoja tautos kovą už vieną svarbiausių tautos vertybių – kalbą, mūsų kalbai gresia išnykimas. Grėsmė kyla iš pačių piliečių, kurie kelia jai grėsmę nerodydami meilės ir užuojautos protėvių puoselėti tarmei ir kol kitos pasaulio tautos stengiasi pildyti ir gražinti gimtąją kalbą, mes savąją menkiname. Žiniasklaida – priemonė, kuri informuoja piliečius. Statistiškai įvairaus amžiaus žmonės didžiausią laisvo laiko dalį praleidžia įsistebeiliję į televizijos ekraną, iš kurio semiasi žinių bei tokiu būdu atsipalaiduoja, tačiau, ko galime tikėtis iš paprasto Lietuvos piliečio kal-

bos igūdžių, kuomet televizijos žinių vedėjai vartoja netaisyklingus žodžius, netinkamai kirčiuoja.

Kita nepaprastai opi problema, daranti įtaką lietuvių kalbos nykimui, yra trumpųjų žinučių rašymas naudojant lietuviškų raidžių ir skyrybos ženklų, tokiu būdu daugelis pamiršta taisyklingą kalbą ir po truputį to net nepastebėdami, tampa beraščiais. Lietuviškos katalikiškos literatūros pradininkas Mikalojus Daukša į savo skaitytojus kreipėsi įtikinėdamas ir skatindamas žodžiais, kurie turėtų būti nepaprastai vertingi ir šandienos lietuviui: „Visais amžiais žmonės kalbėjo savo gimtąja kalba ir visados rūpinosi ją išlaikyti, tvirtinti, tobulinti ir gražinti. Nėra tokios menkos tautos, nėra tokio niekingo žemės užkampio, kur nebūtų vartojama sava kalba.” Žinoma, užsienio kalbų mokėjimas yra tai, kas leidžia komunkuoti su plačiuoju pasauliu ir suteikia neregėtas galimybes, tačiau svetimos kalbos negali užgožti gimtosios, todėl kiekvienas save gerbiantis lietuvis privalo puoselėti ją net ir gyvendamas užsienyje, nepamiršti ir mylėti taip, kaip tai darė ankstesniųjų kartų lietuviai, nes tai yra vienas iš svarbiausių uždavinių, kuriuos galime padaryti dėl savo brangiosios tėvynės.

Tėvynė visais laikais buvo ir yra vertinama kaip vertybė, tai vieta, kur norisi sugrįžti, nes čia glūdi patys nuostabiausi prisiminimai. Meilę tėvynei galima išreikšti įvairiais būdais: eilėmis, sunkiu darbu, atsidavimu, šalies vardo garsinimu ir panašiai. Lietuvių tautos dainiumi laikomas Maironis ragino savo gyvenamojo laikmečio tautiečius žodžiais: „Gražu už tėvynę pavargti, kentėti; <...> /Sustoję į darbą už mylimą šalį, /Prikelkime Lietuvą mūsų!“. Jono Mačiulio poezija yra nesenstanti ir tinkanti visoms epochoms, ji turėtų užvesti ir mano laikmečio tautiečius atsiduoti Lietuvai, kraštui, kuriam priklauso, nepaisant to, kurioje pasaulio vietoje gyvena. Kiekvienas Lietuvos pilietis negali pamiršti, kad privalo rūpintis ne tik savo šeima, bet ir savo tėvyne. Siekdami puoselėti didingą šalies vardą turime, žinoma, ne tik likti gyventi tėvynėje, taisyklingai varto gimtąją kalbą, bet ir daryti didelę puokštę įvairiausių ir spalvingiausių kitų dalykų. Mano nuomone, kiekvienas nuo pat mažens, planuodamas savo ateitį, privalo vadovautis Jungtinių Amerikos Valstijų prezidento John Kennedy žodžiais: „Neklausk, ką tau gali duoti valstybė, klausk, ką tu gali jai duoti.”

MANO VIRTUVĖ

Su grybais viskas skanu!

Žinoma, visuomet rinkčiausi šviežius miško grybus, jeigu tik būtų tokia galimybė. Tačiau Amerikoje ne taip jau paprasta jų prigrybauti ar net nusipirkti, jei gyvenate piečiau Wisconsin. Šiems receptams puikiai tiks ir parduotuvėje pirkti kultivuoti grybai.

Vištiena su grybais

Reikės:

- 2 nedidelių viščiukų
- 1 sv įvairių grybų (baltųjų ir rudųjų pievagrybių, kreivabudžių)
- 1 puodelio sauso balto vyno
- žiupsnelio džiovinto mairūno
- saujos Provanso žolelių mišinio
- 2 šaukštų augalinio aliejaus
- jūros druskos, juodųjų pipirų

Orkaitę įkaitinti iš anksto iki 190 C (375 F).

Nuplauti, nusausinti ir supjaustyti grybus. Dideliame dubenyje sumaišyti Provanso žoleles, mairūną, druską, pipirus ir augalinį aliejų. Sudėti pjaustytus grybus ir atsargiai išmaišyti – kad grybai „apsiveltų“ prieskoniais, bet nesutrupėtų.

Viščiukus perpjauti pusiau. Puses sudėti į dubenį su grybų ir prieskonių mišiniu, apvolioti jame ir palaikyti 20–30 minučių.

Iš folijos padaryti 4 vokus, į kiekvieną įdėti po viščiuko puselę su grybų mišiniu ir užpilti 1/4 puodelio vyno. Voką gerai užlankstyti, dėti į keptimo skardą ir kepti įkaitintoje orkaitėje 25–30 minučių.

Šviežių grybų kotletukai

Reikės:

- 28 oz (800 g) šviežių grybų (geriausia – miško, gali būti įvairių)
- 1 puodelio grietinės
- 1 šaukšto sviesto
- druskos, pipirų

- 1 riebios silkės file (be odos ir be kaulų)
- 2 svogūnų
- 2 kiaušinių
- 2/3 puodelio džiovintų

Šviežius grybus perrinkti, nuskusti kotelius, išpjauti pažeistas vietas, gerai nuplauti ir sudėti į puodą. Užpilti vandeniu ir pavirinti 15–20 minučių (Pastaba. Užvirę grybai labai suputoja. Aš supilu grybus į sietuką ir nuplaunu juos po tekančiu vandeniu. Tada vėl dedu į puodą, užpilu šviežiu vandeniu ir apverdu. Į vandenį įberiu druskos, įdedu krupų kotų, po kelis žirnelius juodųjų ir kvapniųjų pipirų).

Džiūvėsėlius užpilti grietinele ir palaikyti, kol išbrinks. Apvirtus grybus bei silkės filė smulkiai sukapti.

Svogūnus supjaustyti kubeliais, pakepinti svieste ir sudėti į grybų masę. Pridėti išbrinkusių džiovintų, druskos, pipirų, įmušti kiaušinius. Viską gerai išmaišyti.

Tuomet formuoti kotletėlius ir apkepti juos keptuvėje iš abiejų pusių.

Patiekti su keptomis bulvėmis arba bulvių koše, gausiai pabarstyta šviežiais krapais.

Skanaus!

P.S. Labai įdomu būtų išbandyti ir jūsų receptus su grybais arba uogomis.

Jūsų Indrė

Kun. dr. prof. Kęstučio Trimako paskutinė knyga

„Mano Pasaulėjaautos kelionė“

Knygą sudaro trys dalys: 1. kun. Trimako parašyti tekstai apie savo jaunų dienų patirtį; 2. jaunystės dienoraščiai iš karo pabėgėlių stovyklų Vokietijoje; 3. atsiminimai apie autorių – su juo bendravusių, dirbusių asmenų įžvalgos. Knyga išleista kun. Trimako testamentu paskirtomis lėšomis.

Knyga parduodama „Drauge“. Jos kaina – **30 dol.** (be persiuntimo išlaidų). Visos surinktos lėšos bus persiųstos į Lietuvą, į kankinės Adelės Dirsytės fondą.

Daugiau informacijos tel. 773-585-9500
arba el. paštu: administracija@draugas.org

A. a. Asta Kornelija Veličkaite

Jos mirties penkmečiui atminti

RIMAS ČERNIUS

2017 m. liepos 14 dieną suėjo penkeri metai, kai iš gyvųjų tarpo pasitraukė anglistikos mokslų daktarė, mokytoja, lietuviško žodžio gerbėja ir mylėtoja Asta Kornelija Veličkaitė. Ji gimė Lietuvoje, Tauragėje, 1942 m. rugpjūčio mėn. 23 d. Jos tėvelis – a. a. pedagogas Domas Velička, o mama – a. a. teisininkė Elena Griškevičiūtė-Veličkienė. Veličků šeima paliko Lietuvą Antrajam pasauliniam karui besibaigiant. Iš pokario stovyklų Vokietijoje jie 1949 m. atvyko į Ameriką ir įsikūrė Čikagoje, kur Domas Velička buvo gimęs. Veličků šeima pirma apsigyveno Čikagos Auburn rajone. Šiame rajone Asta Veličkaitė 1955 m. baigė pradinę mokyklą (Oglesby School), o 1959 m. baigė gimnaziją (Calumet High School). Vėliau Veličkos persikėlė į Chicago Lawn rajoną, esantį netoli Gage parko. Šeima apsigyveno netoli Čikagos lietuvių Jau-nimo centro.

Asta Kornelija Veličkaite
LT SC fondų nuotr.

tuanistikos instituto steigējas, lektori un direktori.

1972 m. kovo mėn 18 d. Čikagos lietuvius sukrėtė žinia, kad eidamas 66-tuosius metus staiga mirė Domas Velička. Astos mama, Elena Griškevičūtė-Veličkienė, mirė 1997 m. spalio 29 d. Likusi viena, Asta Veličkaitė pasišventė savo a. a. tėvelio Domo Veličkos mokslinio ir pedagoginio palikimo išsaugojimui. Ji pasiryžo peržiūrėti savo tėvelio raštus, knygas, straipsnius, net juodraščius, su jo gyvenimu susijusius dokumentus, laikraščių straipsnius, ir iš visos šios surinktos medžiagos išleisti knygų. Knygas Asta Veličkaitė pradėjo leisti 2006 metais, norėdama tokiu būdu paminėti savo tėvelio gimimo šimtmetį. Knygos pavadintos „Domas Velička: kūrybinis palikimas kovojančiai tautai“. Iš viso Astai Veličkaitėi pavyko išleisti tris Domo Veličkos kūrybinio palikimo tomus. Tai detalus, kruopščiai atliktas darbas, kuriuo dukra gražiai pagerbė savo tėvelio atminimą. Deja, ji darbo iki galo užbaigti negalėjo. Nors buvo planavusi išleisti net šešis tomus, bet suspėjo padaryti tik pusę darbo: pasaulį išvydo trys knygos. Staigi mirtis pakirto Astos Veličkaitės gyvenimą. Tačiau išleisti trys tomai rodo didelę dukters meilę ir pagarbą savo tėveliui. A. a. Domo Veličkos raštų, dokumentų archyvas saugojamas Lituanistikos tyrimo ir studijų ir centre Čikagoje.

A. a. Asta Veličkaitė savo gyvenime sekė savo tėvelio, pedagogo Domo Veličkos pėdomis. Ji su noru ir pasišventimu dirbo pedagoginį darbą mokydama amerikiečius, bet kartu ji savo darbais liudijo, kaip svarbu lietuviams išsaugoti lietuvišką žodį, lietuvių kalbą, net ir gyvenant toli nuo Lietuvos.

CHIRURGAI

PETRAS V. KISIELIUS, MD, FACS
INKSTŲ, PŪSLĒS, PROSTATOS
GYDYMAS BEI CHIRURGIJA
Center for Health
1200 S. York, Elmhurst, IL 60126
Tel. 331-221-9004

DANTŲ GYDYTOJAI

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą
Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai
4647 W 103 St, Oak Lawn, IL
Tel. 708-422-8260

AKIU LIGOS

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIJ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

ADVOKATAI

Advokatas
GINTARAS P. ČEPĖNAS
6436 S. Pulaski Rd.,
Chicago, IL 60629
Tel. 773-582-4500
Valandos susitarus

ATLANTIC Express Corp.

SIUNTINIAI Į VISĄ EUROPOS SĄJUNGĄ

+ Ukraina, Baltarusija,
Moldova, Rusija

**Greičiausi
pristatymo terminai**

**Kiekviena dėžė nemokamai
apdrausta \$100**

Siūlome automobilių
gabenimą į visas pasaulio
šalis, automobilių pirkimą
iš visų JAV aukcionų,
asmens turto
perkraustymą

Siuntinių paėmimas iš namų

**Asmeninės siuntos
708-907-3000**

Sekite savo siuntas:
AtlanticExpressCorp.com/tracking

Centrinio ofiso adresas
8801 S. 78TH AVE, BRIDGEVIEW, IL 60455

Siuntinių Priėmimo Vietos

Atlantic Express Centrinis Ofisas

8801 S. 78th Ave, Bridgeview, IL 60455
Tel: 708-907-3000

Rūta

6551 South Cass Ave Westmont, IL 60559
Tel: 630-964-7882

Eurus Deli

22 W. 535 Butterfield Rd., Glen Ellyn, IL 60137
Tel: 630-469-4290

Biomed

360 Townline Rd. Mundelein, IL 60060
Tel: 847-566-6676

Royal Petal

188 E. Wend St. Lemont, IL 60439
Tel: 630-257-0339

Excel Insurance

5150 W. Belmont Ave #4, Chicago, IL 60641
Tel: 773-777-4700

Romanian American Network

6201 W. Howard St. B3 Niles, IL 60714
Tel: 847-897-6710

Granitex

704 N. Larch Ave. Elmhurst, IL 60126
Tel: 630-888-1838

Harvest Fresh

(Vit. Booth) 100 E. Rand Rd. Arlington Hts., IL 60004
Tel: 224-625-0331

Real Exteriors

3740 N. 25th Ave. Suite D Schiller Park, IL 60176
Tel: 847-671-1155

Lithuanian Plaza

9921 S. Roberts Rd., Palos Hills, IL 60465
Tel: 708-599-9866

Galos Caves

6501 W. Irving Park Rd. Chicago, IL 60634
Tel: 773-283-7701

Kunigaikščių Užieiga

6312 S. Harlem Ave, Summit, IL 60501
Tel: 708-594-5622

Biomed 2

4548 N. Harlem Ave. Harwood Heights, IL 60706
Tel: 773-656-2430

Kalyna

338 S. Rohlwing Rd. Palatine, IL 60074
Tel: 847-776-7766

Continental USA

2207 W Chicago Ave, Chicago, IL 60622
Tel: 773-489-9770

Ina Stankeviciene

Adresas: 2711 W. 71st Street Chicago, IL 60629
Tel: 773-476-5999

Linās ir Audronė Norušiai, gyvenantis **Homer Glen, IL**, kartu su metinės „Draugo“ prenumeratos mokesčiu atsiuntė 100 dol. laikraščio leidėjos išlaidoms sumažinti. Ačiū, kad skaitote mūsų laikraštį, ačiū, kad dosniai finansiškai remiate.

Rimas ir Pranutė Domanskiai gyvenantys **Western Springs, IL**, pradžiai metinę „Draugo“ prenumeratą ir paaukojo 100 dol. laikraščio leidimo išlaidoms sumažinti. Nuoširdžiai dėkojame, kad skaitote mūsų laikraštį ir dosniai remiate.

Brian J. Simnick, gyvenantis **Cedar Lake, IN**, mielam kun. John Viliūči prisiminimui atsiuntė 100 dol. auką. Nuoširdžiai Jums dėkojame už dosnią auką.

Rasa Miliauskas, gyvenanti **Chicago, IL**, atsiuntė „Draugo“ leidybos išlaidoms sumažinti 50 dol. Nuoširdi padėka už paramą.

Petras Jadviršis, gyvenantis **Orland Park, IL**, pratęsė metinę „Drago“ prenumeratą ir paaukojo 50 dol. Dėkojame už suteiktą finansinę paramą.

Bronius Bikulčius, gyvenantis **Arlington, TX**, pradžiai metinę „Drago“ prenumeratą ir paaugojo 50 dol. Jūsų paramos dėka dar ilgai gyvuos lietuviškas spausdintas žodis.

Stasė Kazlauskas, gyvenanti **Brecksville, OH**, kartu su metinės „Draugo“ prenumeratos mokesčiu atsiuntė 50 dol. Jūsų dėka lietuviškas žodis skambės tarp mūsų.

Aldona Maciukevičienė, gyvenanti **Michigan City, IN**, kartu su
metinės „Draugo“ prenumeratos mokesčiu atsuntė 50 dol. Dėkojame už
ne vienerių metų paramą.

Algirdas A. Banys, gyvenantis **Bloomfield Hills, MI**, pradžią mėtinę „Draugo“ prenumeratą ir paaugojo 50 dol. Jūsų dėka lietuviškas žodis skamba tarp mūsų.

PAS MUS IR APLINK MUS

■ **Amerikos lietuvių Beverly Shores klubas** rugpjūčio 5 d., šeštadienį, kviečia į gegužinę „Lituanica“ parke. Pradžią – 11:30 val. r. Gamtos prieglobstyje – muzika, loterija, maistas ir gaivinantys gėrimai. Daugiau informacijos tel. 219-512-3493 arba el. paštu: rutasida@hotmail.com

■ **Vieno mėnesio mirties sukakties šv. Mišios** už a. a. Alfonsą Kerelį bus aukojamos Palaimintojo Jurgio Matulaičio misijoje šį sekmadienį, rugpjūčio 6 d., 9 val. r. Pradžioje visus gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šv. Mišiose ir pasimelsti už a. a. Alfonso sielą.

■ **Šį sekmadienį, rugpjūčio 6 d., 10 val. r.** Švč. Mergelės Marijos Nekalto Prasidėjimo bažnyčioje (2745 W. 44th St., Chicago, IL) švęsime Atsimainymo šventę. Eucharistijos šventimą atnašaus kunigas Gediminas Keršys. Ketvirtadieniais, 8:30 val. r. taip pat vyksta lietuviškos šv. Mišios. Maloniai kviečiame visus dalyvauti.

■ **Rugpjūčio 27 d. vyks tradicinė Pasaulio lietuvių centro vasaros gegužinė-piknikas.** Skambės muzika, bus lietuviško maisto, žaidimų vaikams ir suaugusiems, vyks loterija. Prekybininkai, norintys dalyvauti šio-

je šventėje. Daugiau informacijos – darbo valandomis PLC raštinės tel. 630-257-8787. Visi kviečiami dalyvauti.

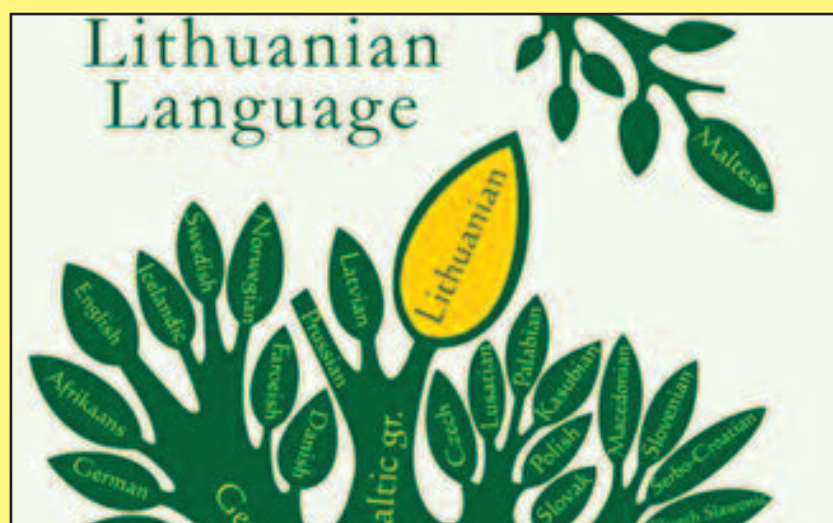
■ **Pasižymėkite savo kalendoriuose: iškilmingi metai „Draugo“ pietūs** rengiami spalio 29 d., sekmadienį, Pasaulio lietuvių centro didžiojoje salėje. Savo dalyvavimu paremsite laikraštį.

■ **2018 m. sausio 28 d., sekmadienį, 12:30 val. p. p.** Pasaulio lietuvių centro (14911 127th St., Lemont, IL 60439) Pokylių salėje vyks Lituanistikos tyrimo ir studijų centro 35-mečiui skirtas renginys.

Kviečiame nuolatinį studijų studentus, studijuojančius aukštosiose mokyklose, teikti paraiškas 2017–2018 mokslo metų Lietuvių Fondo (LF) stipendijoms gauti. **Paraiškos priimamos 2017 m. rugpjūčio 1 – spalio 1 dienomis.** Elektroninę paraišką ir visą informaciją apie LF stipendijų paraiškų pildymą, skirstymo pirmumą, apribojimus, svarstymo eigą ir tvirtinimą rasite LF tinklalapyje:

www.lietuviufondas.org
(LT/skiiltyje „Stipendijos“)

Ilgamečiams Jaunimo centro prižiūrėtojams Redai ir Vytautui Daubarams išėjus į pensiją, nuo rugsėjo mėn. Jaunimo centrui (5620 South Claremont Ave., Chicago, IL 60636) **reikalingi nauji darbuotojai** – pora, vyras ir moteris. Gyvenamasis plotas centre, išieginės dienos – antradienis ir trečiadienis. Darbas: valyti centrą, įvairiems renginiams ir Čikagos lituanistinei mokyklai paruošti patalpas, jas sutvarkyti, prižiūrėti kiemą, pjauti žolę, kasti sniegą, atlikti lengvus remonto darbus, priimti nuomos užsakymus. **Reikalavimai – SS ir minimali anglų kalba. Susidomėjusius prašome skambinti Neringai tel. 773-507-8692. Galima palikti žinutę.**

Kviečia mokytis lietuvių kalbos

Jei Jūsų bičiuliai, kolegos ar Jūs pats norite mokytis lietuvių kalbos, kviečiame į Čikagos lituanistinę mokyklą (ČLM). 2017/2018 metais ČLM rengia kursą „Lietuvių kalba norintiems kalbėti lietuviškai“. Pamokos prasidės **rugsėjo 16 d. ir vyks šeštadieniais nuo 9 val. r. iki 1 val. p. p.** Registruokitės skambindami mokyklos išdininkei Irmai Bliukienei tel. 630-248-8538 arba mokyklos direktorei Vidai Rupšienei 630-613-0343, vidaone1@yahoo.com

Namams pirkti paskolas duodamos mažais mėnesiniais įmokėjimais ir prieinamais nuošimčiais. Kreipkitės į **Mutual Federal Bank,** 2212 West Cermak Road. Tel. (773) 847-7747

Advokatas
VYTENIS LIETUVNINKAS
4536 W. 63 Street
Chicago, IL 60629
(Skersai gatvės nuo „Draugo“)
Tel. 773-284-0100
info@1honestlawyer.com

Rekordinio dydžio duonos švyturys

Jūros šventės lankytojai uostamiestyje tapo naujo Lietuvos rekordo liudininkais. Šeštadienį uostamiesčio Pilies gatvėje iškilo didžiausia Lietuvoje duona dekoruota skulptūra. Ją sudarė net 3000 skrudinimui skirtos „Toste“ duonos riekių. Įspūdingo rekordo sumanytojai – didžiausia šalies duonos gamintoja „Vilniaus duona“ ir Lietuvos barbekiu kepėjų asociacija.

Pusę dienos triūsusi 15 žmonių Lietuvos barbekiu kepėjų asociacijos komanda iš 3000

„Toste“ skrudinimui skirtos duonos riekių pagamino 1500 sumuštinių, iš kurių buvo suformuotas Klaipėdos švyturys, kurio aukštis siekė 3,8, o plotis – 1,4 metro.

Rekordui pasiekti taip pat prireikė apie 150 kilogramų „Biovelos“ lietuviškų jautienos maltinių mėsiniams, 76 kilogramų daržovių ir 50 litrų pomidorų padažo.

Tai buvo simbolinė „Vilniaus duonos“ dovana Klaipėdos miestui įmonės 135-ojo jubiliejaus proga. Duonos švyturio rekordą stebėjo ir oficialiai užfiksavo Lietuvos rekordų registravimo agentūros „Factum“ atstovai.

Vidmanto Balkūno nuotr.

ELTA

KANADA 150

Šiemet Kanada švenčia 150-ąjį gimtadienį. Šventiniai renginiai vyks visus metus, o Kanados lietuvių indėlis į tą gimtadienio šventę buvo Lietuvių dienos Ottawoje, Ontario provincijoje. Lansdowne parke jos šurmuliavo visą praėjusį savaitgalį, liepos 28–30 d. Dalyvius ir svečius džiugino lietuviški šokiai bei dainos, tautodailininkų darbai ir, žinoma, lietuviškos virtuvės patiekalai.

Kelios šventės akimirkos, kurias įamžino **Edmundas Petrauskas.**

